PTUJSKI TEDNIK

Štev. 10 | Cena 15 din | PTUJ, 11. marca 1960 | Letnik XIII

Glasilo Socialistične zveze delovnih ljudi za območje bivšega ptujskega okraja

Izdaja »Ptujski tednik«, zavod s samostojnim finansiranjem. Direktor Ivan Kranjčič. Odgovorni urednik: Anton Bauman. Uredništo in uprava: Ptuj, Lackova 8. Telefon 156, čekovni račun pri Komunalni banki Maribor podružnici Ptuj, štev. 604-708-3-206. Rokopisov ne vračamo. Tiska Mariborska tiskarna Maribor. Celotna naročnina za tuzemstvo 750 din, za inozemstvo 1250 din

NAŠ KOMENTAR

Zadnje de Gaullovo potovanje po Alžiru je prineslo v francosko politiko nekaj tako velikih sprememb, da je presenečen ves svet. De Gaulle je namreč v svojih govorih tako rekoč potrdil načelo francoskega Alžira, zaradi česar so že dvakrat organizirali francoski priseljenci upor. Njegovo priznanje te politike je velik korak nazaj, obenem pa je to mračna bodočnost, v kateri nihče ne ve, kako dolgo bo še trajalo prelivanje krvi.

Tokrat se je zavzel za novo skrivnostno geslo, ki ga še ni pojasnil. Gre za »alžirski Alžir povezan s Francijo«. »Skrivnost« je samo v tem, ker je naročil francoski armadi, da nadaljuje s pacifikacijo do popolne zmage in čeprav bo trajalo to nekaj let in šele na to se bodo Alžirci lahko izrekli za lastno obliko notranje vladavine, za zveze s Francijo in podobno. S tem je zanikal načelo o samoodločbi.

V tem tednu se je zvrstilo več dogodkov, ki dajejo splošnem mednarodnemu razvoju poseben prizvok. Najprej so Gvinejci priznali Vzhodno Nemčijo in že poslali svojega poslanika v Berlin. S tem je prva afriška država posegla neposredno v nemški labirint. V Bonnu napovedujejo, da bodo prekinili diplomatske stike s Konakrijem, Gvinejci pa trdovratno pravijo, da so storili prav, ker le s priznanjem dveh Nemčij je možna združitev. Nehote so zopet oživeli tako imenovano »Hallsteinovo doktrino« o »osvoboditvi vzhodnoevropskih držav« in o prekinitvi diplomatskih stikov s tistimi, ki bi priznali Vzhodno Nemčijo. Zaradi takega dejanja je Zahodna Nemčija prekinila stike tudi z nami. Nemci bodo imeli priložnost, da zopet dokažejo, da so zvesti zagovorniki nadaljevanja hladne vojne, ne pa politike popuščanja in sodelovanja.

Italijanska kriza traja tudi že nad dva tedna. To je najhujša povojna kriza, od katere bo v mnogem odvisna bodočnost Italije. Demokratično usmerjeni ljudje so spoznali, da neprestana rast monopolov ogroža najosnovnejše ustavne in demokratične pridobitve. Zavzeli so se za decentralizacijo, to je za večjo veljavo regionalnih samouprav, preko katerih bi tudi pospeševali gospodarski in politični razvoj dežele. Poleg tega naj bi država sprejela takšen gospodarski načrt, s katerim bi zagotovil odpravo vseh pomanjkljivosti. Predstavniki velikega kapitala okoli liberalne stranke so proti takšnim zahtevam in zato so povzročili vladno krizo.

Nenavadna razprava v ameriškem senatu je bolj nenavadna po svoji obliki, to je po neprekinjenih sejah, na katerih govorijo senatorji tudi po deset in dvanajst ur, kot po vsebini. Zakonski predlog je za Ameriko važen, saj gre za državljanske pravice nekaj milijonov črncev, toda o tem predlogu govorijo v eni ali drugi obliki že celih sto let. Dolge, tako imenovane maratonske razprave, so v navadi, če opozicija v senatu skuša preprečiti sprejetje zakona. Z dolgimi govori utrudijo nasprotnika, ki končno privoli v odgoditev razprave. Tokrat so zagovorniki črnskih pravic povedali, da ne bodo odnehali.

VABILO NA MATURANTSKI PLES V PTUJU

DIJAKI ZAKLJUČNEGA RAZREDA GIMNAZIJE V PTUJU VABIJO NA

MATURANTSKI PLES

KI BO V NARODNEM DOMU V PTUJU V SOBOTO, 19. MARCA

ZA DOBRO VOLJO BO POSKRBLJENO

VLJUDNO VABIJO MATURANTI

Petletni plan bo izvršen v štirih letih

Pet in pol milijard investicijskih naložb

V ponedeljek, 7. marca 1960, sta rešila zbora Občinskega ljudskih vprašanj ter sprejela sklep o potrditvi predloga družbenega plana za 1960. leto in več drugih gospodarskih sklepov, važnih za nadaljnji napredek in razvoj ptujske občine.

Prvi del skupne seje je bil bolj slavnosten kot deloven.

Lojzka Stropnik – predsednica občine Ptuj

✱ S to sejo je končalo dvanajstletno uspešno predsedovanje tov. Janka Vogrinca, sedaj sekretarja obč. komiteja ZKS Ptuj, Občinskemu ljudskemu odboru Ptuj zaradi potrebnih vodstvenih sprememb, ki smo jih sporočili javnosti že v 6. številki našega lista z dne 12. februarja t. l. Njegovo razrešnico sta zbora izglasovala po njegovem nagovoru, zahvali zboroma za sodelovanje in želji, da bi bil novoizvoljeni predsednik pobudnik nadaljnjih novih uspehov Občinskega ljudskega odbora Ptuj.

✱ S to sejo je začelo obdobje predsedovanja novoizvoljene predsednice tov. Lojzke Stropnikove, dosedanje podpredsednice. V zgodovini ptujskih občinskih predsednikov je tov. Lojzka Stropnikova prva žena, ki je zasedla mesto občinske predsednice in ena izmed redkih žena v naši domovini, ki so v času obstoja Jugoslavije in po osvoboditvi dosegle to odgovorno mesto in so prevzele skupno z občinskima zboroma odgovornost za nadaljnje uspešno izvajanje velikih nalog našega časa graditve socializma. Tovarišica Lojzka Stropnikova je v dosedanji zgodovini Ptuja prva občinska predsednica.

✱ Po izvolitvi za predsednico se je zahvalila tov. Stropnikova tovarišu Janku Vogrincu za ves dosedanji trud na predsedniškem mestu ter je pozvala odbornike obeh zborov, da bi ji bili v pomoč in oporo pri reševanju odgovornejših vprašanj in pri izvrševanju nalog občinskega ljudskega odbora.

Lojzka Stropnikova

Poudarila je še, da bo občinskemu ljudskemu odboru v veliko pomoč in oporo Občinski komite ZKS Ptuj s sekretarjem tov. Vogrincem na čelu, ki bo z dolgoletnimi izkušnjami dela v občinskem ljudskem odboru lahko politično in praktično močno vplival na dobro delo občinskega odbora.

✱ Trije predstavniki ptujskih pionirskih organizacij, dve deklici in deček, so prišli čestitat novoizvoljeni predsednici tovarišici Stropnikovi in vsem odbornicam za 8. marec ter so se ji priporočali za naklonjenost, zahvalili pa so se tudi tov. Janku Vogrincu za vso pozornost, ki jo je kot občinski predsednik izkazoval šolam in pionirskim organizacijam. Ta jim bo dragocena tudi z njegovega mesta.

Nato sta zbora izvolila še podpredsednika, in sicer tov. Franca Primca, dosedanjega predsednika Kmetijske proizvajalne poslovne zveze Ptuj.

Po tej uvodni slovesnosti sta zbora rešila vse predloge za skupno sejo glede izvolitve novih članov sveta za splošno upravo in notranje zadeve ter sveta za kmetijstvo in gozdarstvo. Ustanovila sta komisijo za ugotovitev vrednosti stanovanjskih zgradb, za reševanje zadev invalidov in borcev NOV ter komisijo za odlikovanja in imenovala člane teh komisij; nadalje sta še izvolila člane upravnega odbora Reševalne postaje Ptuj, Otroških jasli Kidričevo ter Mestnega arhiva Ptuj.

Na koncu sta še sporazumno poslušala poročilo odbornika tov. Franca Vidmarja o predlogu družbenega plana za leto 1960. O njem in ostalih vprašanjih dnevnega reda ločenih sej pa sta razpravljala in glasovala na ločenih sejah.

Skupna seja obeh zborov Občinskega ljudskega odbora Ptuj

1957-59 zadovoljivo izvajanje plana

Tov. Franc Vidmar je o predlogu družbenega plana za leto 1960 poročal:

Na današnjih sejah bosta občinski zbor in zbor proizvajalcev razpravljala in sklepala o predlogu družbenega plana občine Ptuj za leto 1960, ki ga predlaga svet za družbeni plan in finance.

Ob sprejemanju družbenega plana za leto 1960 nam naj služi kot smernica doseženi rezultat obdobja prvih treh let petletnega plana in pa družbeno ekonomske naloge celotnega petletnega plana, katerega bomo zaključili v letu 1961, v katerem razdobju mora biti obseg vse gospodarske in negospodarske dejavnosti dosežen v okviru svoječasno sprejetega petletnega plana.

Rezultat izvajanja plana v razdobju 1957—1959 nam kaže, da razvoj v raznih dejavnostih ne poteka enakomerno porazdeljen v okviru petletnega plana. To odstopanje predvideva deloma že sam petletni plan oziroma so zaostajala pri izvajanju plana nepredvidene objektivne težave. Vsa ta odstopanja se pa morajo do preteka vskladiti in izravnati.

Kakor smo že na sejah obeh zborov v decembru 1959 ugotovili, se je petletni družbeni plan izvajal v razdobju 1957—1959 zadovoljivo in so bili v gospodarstvu občine doseženi boljši uspehi, kot so bili predvideni v perspektivnem planu.

Narodni dohodek je porastel od leta 1956 od 5,5 milijarde na 8,4 milijard v letu 1959 oziroma od 87.000 din na 1 prebivalca v letu 1956 na 129.000 din na enega prebivalca v letu 1959. Petletni plan je predvideval letni porast 14,1 %; doseženo pa je bilo dejansko 14,4 % in to v glavnem ob isti proizvodni zmogljivosti, torej z boljšo organizacijo in večjo storilnostjo. Manj ugoden razvoj perspektivnega plana v razdobju 3 let ugotavljamo v dinamiki investicijskih naložb na področju občine.

Perspektivni plan predvideva za prva tri leta celotnih investicij v višini 18,2 milijarde, in to v gospodarstvu 15,6 milijard in v družbenem standardu 2,5 milijarde dinarjev. Plan je dosežen v gospodarskih panogah s 2,5 milijard dinarjev, to je 16 % in v negospodarski dejavnosti 1,3 milijarde dinarjev oziroma 52%. Neskladen razvoj ugotavljamo v glavnem v industriji oziroma gospodarstvu, ki je odvisno od sredstev splošnega investicijskega sklada, medtem ko so investicije družbenega standarda skladnejše s planom; iste se finansirajo v glavnem iz lokalnih virov.

V dinamiki gospodarskih investicij je določujočega pomena Tovarna glinice in aluminija, pri kateri so predvidene glavne investicije v letu 1960 in 1961, zaostajajo pa v investiranju tudi nekatere ostale gospodarske organizacije, katerih delna krivda je v tem, da so se premalo posluževale sredstev splošnega investicijskega sklada.

V negospodarskih investicijah se opaža zaostajanje investicijskih vlaganj pri prosveti, kjer je plan dosežen le 29 % in to v glavnem zaradi težav z investicijskimi programi.

Doseženi rezultati v razdobju od 1957 do 1959 ter naloge petletnega perspektivnega plana nam jasno nakazujejo, da je gospodarsko leto 1960 odločilnega pomena v izvršitvi petletnega plana občine, ki predvideva izreden porast investicijskih vlaganj, bruto proizvoda in narodnega dohodka.

Osnovne značilnosti družbenega plana 1960 so sledeče:

1. družbeni bruto proizvod se poveča od 20,6 milijonov na 24 milijonov, t. j. za 16,33%, narodni dohodek pa od 8,4 milijone na 9,8 milijonov ali za 17,2 %.

2. Investicijska vlaganja bodo dosegla vsoto za 5,5 milijard dinarjev, od tega pretežni del industrija s 3,957 milijoni. Ta sredstva bodo zagotovljena v glavnem iz splošnega investicijskega sklada in združevanja sredstev pri okraju Maribor. Če izvzamemo investicijska vlaganja v Tovarni aluminija in Elektrarne v Hajdošah, katerima se posveča vso pozornost s strani višjih politično teritorialnih enot, mora občinski ljudski odbor polagati vso oskrb ostalim industrijskim obratom, da ne pride do zastoja v rekonstrukciji, ki so zajeti v družbenem planu in to: Avtooprema, Tekstilna tovarna, Tovarna volnenih izdelkov, Tovarna perila. Rekonstrukcije bodo izvršene v glavnem ob sodelovanju industrijskih obratov v Mariboru.

KMETIJSTVO

Kot uvodoma omenjeno je v letošnjem družbenem planu velik poudarek na kmetijstvo. Za povečanje osnovnih sredstev v kmetijstvu je predvideno 1,290 milijonov din oziroma 23 % vseh gospodarskih investicij občine in to za

gradnje . . .	501,000.000
nakup živine .	243,000.000
nasadi	84,000.000
oprema	243,000.000
melioracije . .	240,000.000
ostalo	4,000.000
skupaj	1.290,000.000

Prvenstvo pri koriščanju investicijskih sredstev ima živinoreja, za gradbena dela, nabavo živine in melioracije travnikov.

TRGOVINA

Za razširitev trgovske mreže je predvidenih po družbenem planu 70 milijonov dinarjev in to predvsem za gradnjo trgovskih lokalov, za ureditev trgovine s tehničnim materialom. Velike težave v poslovanju povzročajo grosističnim obratom neprikladni in premajhni skladiščni prostori. Potrebno bo, izdelati načrte za gradnjo sodobnih skladišč.

GOSTINSTVO

Družbeni plan predvideva za gostinstvo 75 milijonov dinarjev sredstev, ki se naj koristijo za adaptacijo in ureditev obstoječih gostišč in za začetna dela na gradnji novega hotela v Ptuju, brez katerega ni misliti na razvoj turizma v Ptuju, ker trenutno ne razpolaga nobeno gostišče s tujskimi sobami, ki bi odgovarjale sodobnim zahtevam.

Izvajanje obsežnih gradbenih programov bo naletelo na ovire zaradi omejenih zmogljivosti gradbenih podjetij in gradbene obrti. Za izvajanje vseh gradbenih del v mestu in okolici bo potrebno izpopolniti mehanizacijo in opremo gradbenih podjetij ter vključiti novo delovno silo.

NEGOSPODARSKE INVESTICIJE

Prosveta — rezultati za razdobje od 1957 do 1959 kažejo, da v negospodarskih investicijah najbolj zaostaja prosveta in kultura, kjer je perspektivni plan dosežen le 29%. Zato je potrebno, da v letošnjem letu nadoknadimo zamudo in da osredotočimo čim več razpoložljivih sredstev za razširitev šolskega prostora.

Zaradi preusmeritve in formiranja višjega šolstva v Mariboru se nudi v Ptuju priložnost za ustanovitev redne srednje ekonomske šole, srednje kmetijske šole in administrativne šole. Predpogoj je le, da zagotovi občina primerne šolske prostore.

Obstoj teh šol v Ptuju bo omogočil mladini Ptuja in okolice, da si pridobi primerno šolsko in strokovno izobrazbo in da si izboljša svoj družbeni položaj, kar je bilo dosedaj mnogim onemogočeno zaradi velikih stroškov vzdrževanja v Ljubljani ali v Mariboru.

ZDRAVSTVENA SLUŽBA

V splošni bolnici v Ptuju, ki je vključena v okrajni družbeni plan, se predvideva dograditev oziroma razširitev oddelkov.

Razširitev zdravstvenega zavarovanja na kmečko prebivalstvo pa stavlja tudi občino pred nove naloge. Dopolniti bo potrebno opremo oziroma na novo urediti zdravstvene ambulante ter zdravstvene postaje na podeželju, da ne nastane zastoj v zdravstveni službi. Družbeni plan računa s tem, da bodo že v tem letu razširjene zmogljivosti v sledečih zdravstvenih ustanovah:

(Nadaljevanje na 2. strani)

Jože Šegula

Potreba po kadrovsko-socialni službi v podjetjih

O kadrovski socialni službi v podjetjih in ustanovah, oziroma o skrbi za delovnega človeka je bilo že veliko govora. Vse preveč je govora in ugibanja, **kakšna naj bo organizacijska forma te službe**, kaj naj vse zajema v svojo pristojnost, kako se naj izvrši reorganizacija splošnega sektorja, sekretariata in podobno. Na drugi strani pa se zopet pojavljajo komentarji, da hočemo s kadrovsko socialno službo uvajati neko birokracijo. Na to padajo pripombe, češ, saj imamo že dovolj dela v podjetju.

Razprava okrog kadrovske socialne službe je v naši občini premalo usmerjena v tem smislu, kdo sedaj skrbi za človeka v delovnem procesu, kakor tudi izven podjetja, v kakšnem položaju se danes nahaja naš delavec-proizvajalec, ko je od njega vse odvisno: kako poteka proizvodnja, kakšna je produktivnost dela in končno, kakšen bo proizvodni in finančni uspeh gospodarske organizacije ob koncu leta.

Ob neprestanem razvoju proizvodnje, kakor tudi proizvajalnih sil in razvijanju delavskega samopravljanja, boj za večjo produktivnost dela, modernizacijo proizvodnje in tehnično izpopolnitev — avtomatizacijo, uvajanje novih proizvodov, se resno postavlja naloga skrbi za delovnega človeka.

Ravno od človeka je namreč odvisno, kakšni bodo uspehi v poslovanju podjetja. V proizvodnem procesu nastopa vrsta vprašanj, ki vplivajo na delavčevo dobro ali slabo voljo, kakor tudi razpoloženje do nalog, ki jih ima v proizvodnem procesu in v delavskem somopravljanju.

Vsled tega je potrebna skrb za delavca proizvajalca, kako bi ga razbremenili raznih težav, da bi se lahko popolnoma posvetil proizvodnji in delavskemu samoupravljanju.

Iz tega vidika sindikati razpravljajo in se zavzemajo za kadrovsko socialno službo, ne pa za organizacijsko formo, ki ne more biti nikaka šablona za vsa podjetja.

Predsedstvo Občinskega sindikalnega sveta Ptuj je na svoji zadnji seji v februarju temeljito razpravljalo o uvajanju kadrovsko socialne službe v podjetjih na področju občine. V zvezi s tem je bilo tudi sklicano posvetovanje 3. marca s predsedniki in tajniki sindikalnih podružnic gospodarskih organizacij. Ko se je obravnavalo, kakšno je sedaj stanje v podjetjih in kdo skrbi za delovnega človeka, je bilo ugotovljeno, da je problemov veliko, še več pa neorganiziranosti in nesistematičnega dela v zvezi s skrbjo za delavca-proizvajalca.

V podjetjih se nihče resno ne bavi s kadrovsko socialno službo, da bi jo organizirali, na drugi strani so pa pojavi, da to službo podcenjujejo. Je tudi veliko primerov samovolje in birokratskih odnosov do ljudi v nekaterih gospodarskih organizacijah.

Zato bo potrebno resno ukrepanje oblastvenih forumov, da se bo v podjetjih spoštovala in izvajala zakonitost. Omenjeni pojavi prihajajo do izraza v gospodarskih organizacijah in ustanovah, kjer sindikat ne predstavlja močne politične sile, organi upravljanja pa so pod komando in usmerjeni s strani vodstvenega kadra podjetja v slepo ulico.

V takih primerih ni čudno, če v podjetju ne poznajo komisije za sprejemanje in odpuščanje delavcev ali disciplinske komisije, dopuste so imeli vsi v podjetju v letu 1959 kar po 12 dni ne glede na zakon o delovnih razmerjih, delavca, ki ni v redu izvršil svoje naloge, kar od dela nažene iz podjetja mojster itd. itd. Vsi ti primeri so se dogajali pred očmi upravnika ene izmed večjih obrtnih delavnic. Je pa še vrsta podobnih primerov birokratskega odnosa in samolastne politike v podjetju, podcenjevanja vloge sindikata, organov upravljanja in končno celotnega kolektiva.

Ni dovolj, če bomo tako stanje v naših podjetjih samo fotografirali ter se zadovoljili z ugotovitvami ter obljubami, ki jih dajejo vodilni ljudje, da bodo vse pomanjkljivosti v najkrajšem času odpravili, v podjetju pa nadalje prevladujejo kapitalistični odnosi, drobna lastniška obrtniška miselnost, birokratski odnos do ljudi, skrb za človeka pa se postavlja na zadnje mesto. Taki primeri vsekakor ovirajo pravilno delovanje subjektivnih političnih sil, organov upravljanja in zavirajo kolektiv v upravljanju.

Kadrovska socialna služba se prav tako ne bo razvila v tistih podjetjih, kjer se čutita pritisk in samovolja vodstvenega kadra nad organi upravljanja in nad sindikalnimi funkcionarji. Imamo primer, da je predsednik sindikalne podružnice na kratko povedal na posvetovanju, da je boljše, da o resnici o skrbi za človeka ne govori, ker je direk-

(Nadaljevanje na 3. strani)

gospodarske VESTI

INTERVJU Z DR. NADO PAVLIČEVO

Vsi želimo biti zdravi

Bolniki se pritožujejo * Urejanje prostorov in usposabljanje zdravstvenih kadrov ne dohitevata razvoja * Zapuščeni primeri bolezni * Plan mreže ambulant po občini * Razgovori z bolniki tudi koristni

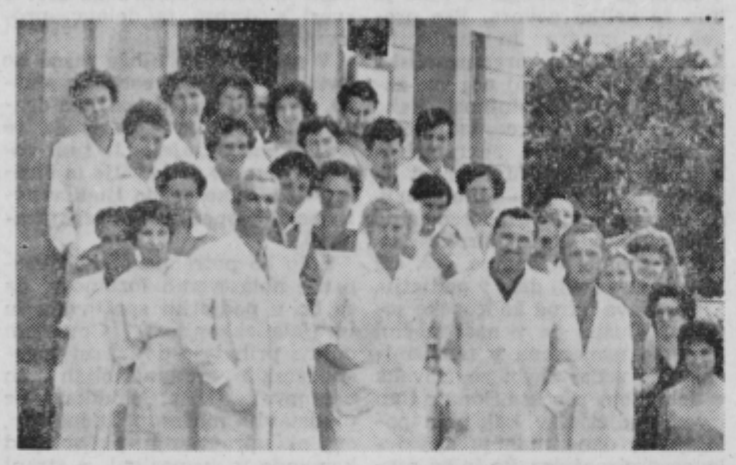

Del kolektiva Zdravstvenega doma Ptuj. V prvi vrsti: dr. Brumen, dr. PAVLIČEVA, dr. Lušički in dr. Pirc

Glede na vsakodnevno stisko v hodniku Zdravstvenega doma Ptuj, kjer čakajo ljudje na številko za sprejem pri tem ali drugem zdravniku in v nestrpnosti in nevolji marsikdo rad v mislih ali tudi glasno ošvrkne ureditev zdravstvene službe v občini, pa tudi glede na željo bolnikov, ki zahtevajo potom tiska razna pojasnila, smo naprosili upravnico Zdravstvenega doma Ptuj, tov. Nado Pavličevo za nekaj pojasnil. Imenovana je naši želji rada ustregla in pozdravlja pomoč našega lista pri seznanjanju javnosti s problemi zdravstvene službe v naši občini.

Posredujemo odgovore na nekaj vprašanj, ki zanimajo zlasti bolnike in vso ostalo javnost.

Novinar: **Bolniki se obračajo na list s pritožbami zaradi težav pri prijavah zdravnikom. Zakaj prihaja do teh težav?**

Dr. Pavličeva: Razvoj javne zdravstvene službe je v zadnjih letih tako nagel, da mu ne more slediti urejevanje prostorov in usposabljanje zdravstvenih kadrov. Naval na ustanove javnega zdravstva ne pomeni, da je več ljudi bolnih, pač pa, da se ljudje med drugim vedno bolj zavedajo potrebe po pravočasnem zdravljenju, potrebe po zatiranju bolezni v kali. Kar velja za posameznike, velja še bolj za celoto. Zdravstvena zaščita se ne sme omejevati samo na zdravljenje. Sodobna dognanja nam nudijo dovolj možnosti, da se borimo proti nastanku bolezni. Nujno moramo zadostiti potrebam, ki jih nam v tem smislu nalaga zakon, da bi končno enkrat prišli iz začaranega kroga, ko skrbimo za ljudi šele takrat, ko zbolijo, namesto da bi z vsemi sredstvi preprečevali nastanek in razvoj bolezni. Če bomo bolezni pustili prosto pot, bo vedno primanjkovalo denarja in kadrov za njih zdravljenje. Še tako pičlo odmerjeni zdravstveni kadri ne smejo vsi in tudi ves svoj čas samo zdraviti posameznike.

To je vozlišče sedanjih težav, kakor naših, ki delamo na tem področju, tako tudi pacientov, ki iščejo pri nas zdravstvenega varstva. Za teren, ki ga oskrbuje ptujski Zdravstveni dom (640 kvadratnih kilometrov s 53.000 prebivalci) bi potrebovali za redno poslovanje po sistemizaciji, ki jo predvideva zakon, 18 zdravnikov v splošnih ambulantah, kjer delajo sedaj 3 s pomočjo občasnih honorarcev in nadur v popoldanskem času. Vse pomožno osebje dela tudi nadurno. V letu 1959 je bilo obravnavanih v splošnih ambulantah 48.857 primerov. Splošna ambulanta je poslovala v lanskem letu tudi po 24 ur dnevno, na uro je bilo povprečno sprejetih po 7 pacientov. Zdravljenje otrok in mladine sta prevzela dispanzerja. 2 zdravnika s pomočno 1 honorarnega sta opravila 22.715 pregledov bolnih otrok in mladine. V specialističnih ambulantah, ki poslujejo vse v popoldanskem času, ker v njih delajo specialisti iz ptujske in mariborske bolnišnice, so opravili 13.923 pregledov. Te ambulante delajo za še večje področje, ker ni take specialistične službe za oči, nos, grlo, ušesa, živčne, ženske in notranje bolezni, od Ljutomera preko Središča, Ormoža, Zavrča in Cirkulan. Vsi pomožni zdravstveni in administrativni uslužbenci delajo popoldan nadurno več, kot bi smeli, in skoro več kot zmorejo. Laboratorij je storil vse, da je opravil lani 56.255 pregledov, pa še ni mogel zadostiti vsem potrebam. Zobozdravstvena služba je problem za se. 2 do 3 terapevti pač ne morejo zadovoljiti potreb takega področja. Isti ljudje delajo še v ambulantah v Podlehniku in Juršincih. Obremenitev in s tem težave seveda naraščajo v tistih mesecih, ko se množijo prehladi in gripozna obolenja.

Težave, ki jih imajo pacienti s prijavami, objektivno izvirajo iz nezadostnega števila razpoložljivih zdravnikov v gotovih obdobjih in na gotovih področjih.

Novinar: **Kako boste premagovali težave, ko bodo tudi kmečki prebivalci uveljavljali pravico do zdravstvenega zavarovanja?**

Dr. Pavličeva: **Z zakonom o splošnem zdravstvenem zavarovanju kmetijskih proizvajalcev bo na našem posebno kmečkem področju prišlo k do sedaj zavarovanim 26.500 prebivalcem še 32.000 zavarovancev.**

Njihove potrebe po zdravstvenem varstvu so velike. Zaradi visokih cen zdravljenja je mnogo kroničnih zapuščenih primerov, ki komaj čakajo, da bo tudi njim dana možnost pomoči javne zdravstvene službe. Samo z nujno okrepitvijo zdravstvene službe bomo mogli ugoditi tem velikim potrebam.

Novinar: **Kakšne perspektive se kažejo za bodočo okrepitev zdravstvene službe v občini Ptuj?**

Dr. Pavličeva: Razmah javne zdravstvene službe ni prišel iznenada. S socializacijo zdravstvene službe in ukinitvijo privatne prakse ter končno s splošnim zavarovanjem se je postopoma uredila zakonska podlaga zdravstvenega varstva. Vsi merodajni forumi so sodelovali pri pripravah tega razvoja. Izdelani so bili plani razširitve mreže ambulant. Zagotovljena so bila sredstva. S štipendiranjem se pripravljajo kadri. Za prvo stopnjo, ukinitev privatne prakse, je bil funkcionalno urejen Zdravstv. dom v Ptuju. **Kot priprava za naslednjo stopnjo je ustanovljena pomožna ambulanta v Podlehniku, izpopoljena ambulanta v Juršincih. V planu je njuna končna ureditev, adaptacija poslopja v Gorišnici, ureditev pomožnih ambulant v Žetalah in eventualno v Leskovcu ter Trnovski vasi. Urejena je nova zobozdravstvena ambulanta v Ptuju. Potrebni kadri, ki jih je tako težko dobiti v Ptuj iz drugih območij, bodo v 4 letih zrasli s štipendiranjem. Že sedaj štipendira Občinski ljudski odbor Ptuj 4 študente medicine in 4 stomatologe, ZD Ptuj pa 3 medicinske sestre, 2 babici, 2 zobotehnika in 1 sanitarnega tehnika.**

Novinar: **V čem vidite možnosti, da bi vam lahko ljudje sami pomagali omiljevati trenutno stisko pri navalu k zdravnikom?**

Dr. Nada Pavličev

To vprašanje se postavlja neštetokrat v našem kolektivu in v javnosti. Posamezniki dajejo različne predloge, ki večinoma slonijo na predpostavki, da je mnogo ljudi, ki jim ni treba tolikokrat koristiti ambulantnih uslug ali pa hišnih obiskov. Če pogledamo globlje, temu ni tako. Določen odstotek odpada na administrativne potrebe — izpis iz staleža, kontrola itd. Toda tudi te storitve se ne dajo omejiti. Še manj se dajo omejiti ostali primeri, ko morda ni objektivno težje bolezni, subjektivno — dotičnik sam pa je potreben nasveta, pogosto tudi potrditve, da ni bolan. Prav je tako, da se tudi vsi ti primeri obračajo k nam. Marsikatera komplikacija se s tem prepreči. **Stiska bo še trajala, dokler ne bo več kadrov, vendar ljudje lahko pomagajo sebi in nam z obzirnostjo do resnejših bolnikov, invalidov, starejših ljudi z razumevanjem do sočloveka. Seznanjanje širokega kroga z vzroki težav, ki jih doživljajo posamezniki in njih razumevanje jemlje ostrino neprijetnosti. Ni naperjena proti posamezniku, ampak je težava nas vseh.**

Glavno in izdatno pomoč skupnosti, vseh množičnih organizacij in vsakega posameznika pa nam zagotavljajo le ustvaritev vedno boljših življenjskih pogojev, stanovanjskih, ekonomskih in socialnih, ki bodo pomagali odstranjevati življenjske težave in s tem tudi bolezni.

KZ PTUJ V AKCIJI

* Kmetijska zadruga Ptuj je na svojem razmeroma obsežnem poslovnem območju, ki sega od Vurberka do Pacinja, dobro organizirala škropljenje sadnega drevja. V akcijo je poslala šest škropilnih ekip z motornimi škropilnicami in dve ekipi z ročnima škropilnicama. Doslej so te ekipe poškropile tri četrtine sadnega drevja na zadružnem območju. Strokovni svetovalec škropilnih ekip je Anton Urek mlajši, nadzorstvo nad akcijo pa ima sam upravnik KZ Ptuj Štefan Vrtič.

* Odkar se je tudi KZ Ptuj preusmerila predvsem na kmetijsko pospeševalno službo, se je njen poslovni vpliv zelo razširil. V zimskem času so člani KZ in sodelujoči s KZ odkupili od KZ Ptuj do sedem vagonov dušičnih gnojil, sedaj spomladi pa bo morala KZ Ptuj pripraviti za prodajo še najmanj deset vagonov takih gnojil. Dnevno prihajajo kmetovalci na sedež zadruge in sklepajo pogodbe za sodelovanje.

* **Za spomladansko akcijo ima KZ Ptuj pripravljenih sedem traktorjev z vsemi priključki. Štirje traktorji so že v akciji, ostali trije pa še čakajo na nova naročila traktorskih storitev in na ugodno vreme za spomladansko delo.**

* Iz leta v leto se bo KZ Ptuj tehnično opremljala z vsemi potrebnimi tehničnimi pripomočki za pospeševanje kmetijstva ter bo vedno bolj pomagala kmetijskim proizvajalcem v okviru sklenjenih pogodb pri organizirani proizvodnji.

Za sedež KZ v Moškanjcih

Članstvo KZ Dornava se zavzema za to, da bi bil sedež nove velike KZ v Moškanjcih in ne v Gorišnici, kar utemeljujejo s tem, da je v Moškanjcih železniška postaja z nakladalno rampo in tehtnico in da je za sedež KZ v Moškanjcih tudi za upravne posle dovolj prostora. V Gorišnico se jim zdi predaleč. Volivci v Dornavi pa bi radi, da bi bil krajevni odbor v Dornavi.

Delegacija s predlogi volivcev

Franc Franjkovič, Jakob Šilak in Martin Cigula iz Dornave so bili na zadnjem zboru volivcev izvoljeni v delegacijo, ki bo predložila merodajnim forumom v Ptuju svoj predlog za sedež KZ v Moškanjcih in ki ga bodo osebno raztolmačili občinskemu ljudskemu odboru.

Pet milijard in pol investicijskih naložb

(Nadaljevanje s 1. strani)

Bolnica Ptuj, Zdravstveni dom Ptuj in Kidričevo ter v Zdravstvenih postajah Cirkulane, Majšperk, Juršinci, Podlehnik in Gorišnica.

STANOVANJSKA IZGRADNJA

Občinski stanovanjski sklad bo v letu 1960 razpolagal s 315 milij. din skupaj s posojilom v višini 30 milij. din.

Ta sredstva so namenjena za investicije in razvoj posameznih dejavnosti v sledečih zneskih:

	(v milijonih din)
— stanovanjska graditev	226
— gradnja in razširitev šol	53
— gradnja poslovnih prostorov	24
— industrija gradbenega materiala in gradbeništvo	11
— ostali izdatki	1

V letu 1960 bo zgrajeno in usposobljeno za vselitev 132 novih stanovanj in to 92 stanovanj v družbeni lastnini in 40 stanovanj v državljanski lastnini.

KOMUNALNA DEJAVNOST

Velika ovira v razvoju mesta Ptuja so bila dolga desetletja neurejene razmere glede vodovoda in kanalizacije. Že delno izdelani načrti v predvojni dobi so ostali nerealizirani, ker je bila občina Ptuj smatrana kot kreditno nesposobna za najetje potrebnega posojila za gradnjo kanalizacije in vodovoda.

Doba po osvoboditvi pa je prinesla tudi tozadevno rešitev in se je v zadnjih letih občinski ljudski odbor resno lotil te naloge, tako da lahko pričakujemo, da bo že v prihodnjih mesecih oskrbovan del mesta s pitno, zdravo vodo.

V perspektivnem planu je predvidena tudi dokončna izgraditev električnega omrežja na območju občine. V letošnjem letu bodo v ta namen na razpolago sledeča investicijska sredstva:

— občinski investicijski sklad	5,500.000
— dotacija podjetja DES	10,00.000
— udeležba interesentov	5,000.000
skupaj	20,500.000

CESTNO OMREŽJE

Naraščajoč promet z motornimi vozili zahteva tudi na cestah IV. reda, da vzdržuje občina okrog 615 km cestišč na svojem območju v primernem stanju, ki bodo sposobna tudi za težja motorna vozila. Zato je svet za komunalne zadeve sklenil, da se ustanovi občinska uprava za ceste kot finančno samostojen zavod, ki naj prevzame v svojo upravo predvsem ceste medkrajevnega značaja.

Za vzdrževanje in rekonstrukcije občinskih cest bo v tem letu na razpolago skupaj 29 milijonov dinarjev.

Poleg teh sredstev bo na razpolago še okrog 6 milijonov dinarjev iz okrajnega cestnega sklada, katere bo prispevala gozdarska poslovna zveza.

Potreb družbenega standarda nikakor ne bo mogoče kriti samo z rednimi dohodki občine.

Da se omogoči skladen razvoj na področju šolstva, strokovnoizobraževalnega pouka, delavske univerze, zdravstvene službe itd., bo občina združevala sredstva skupne porabe s področja nekaterih gospodarskih panog in sredstev iz sklada za kadre. Poleg tega pa računa ta družbeni plan tudi s posojili nekaterih gospodarskih organizacij. Po vseh teh oblikah bo združeno praviloma 21 milijonov dinarjev, kar bo omogočilo izpolnitev predvidenih investicij, ki imajo najbolj neposreden vpliv na življenjsko raven prebivalstva.

SREDSTVA OBČINSKEGA LJUDSKEGA ODBORA

V letu 1960 bo ustvarilo celotno gospodarstvo v občini 7 milijard 433 milijonov dinarjev bruto dohodka, od katerega bo ostalo organom samoupravljanja v občini nad 55 %, to je 4,2 milijarde dinarjev.

S prenosom sredstev pa prehajajo na lokalne organe tudi večje odgovornosti za razvoj gospodarstva in standarda.

Občinski ljudski odbor bo razpolagal v tekočem letu s 995 milijoni dinarjev lastnih sredstev, in to:

— investicijski sklad	148,000.000
— stanovanjski sklad	301,000.000
— cestni sklad	15,000.000
— proračun	530,000.000

Glede proračuna, o katerem bo posebna razprava na prihodnji seji, je ob tej priložnosti omeniti le naslednje:

Proračunska potrošnja je po novem proračunskem sistemu odvisna od osebnega dohodka prebivalstva. Ptujska občina spada v okviru okraja Maribor med gospodarsko slabše razvite občine in bi z uredbo predvideni del skupnih virov dohodkov v višini 31 % ne zadostoval za kritnajnujnejših potreb proračuna.

Da se zagotove sredstva za redno izvajanje proračuna občine Ptuj, je okraj na svoji seji zvišal odstotek skupnih virov dohodkov od 31 % na 44 %. S tem so ptujski občini zagotovljena proračunska sredstva v višini 567,6 milijonov dinarjev.

Družbeni plan je bil v razpravi na ločenih sejah obeh zborov sprejet z manjšimi spremembami.

Skrbno pripravljen občni zbor v Moškanjcih

V nedeljo je bil v Moškanjcih skrbno pripravljen občni zbor kmetijske zadruge. Zbora se je od 412 članov udeležilo preko 350 zadružnikov, kar je pohvalno.

Skrbno poročilo predsednika ZS tov. Donaja je bilo povod za živahno razpravo in je v glavnih obrisih pokazalo dosedanje delo, uspehe in napredek zadruge. Poleg predsednika ZS sta poročala še upravnik in računovodja.

Razprava po poročilih je bila živahna in koristna ter disciplinirana. Najvažnejši sklep občnega zbora je bil, da se zadruga združi s KZ Muretinci in s KZ Gorišnica, da bi ustvarili močan gospodarski center, ki bo kos nalogam v kmetijstvu. Š. C.

Pravočasno!

Smo pripravljeni na pomladansko setev? * Organizirana setev skrb zadružnih organizacij * Posebna skrb za hibridno koruzo * Setev s strojem ali na roko * Pravočasno in pravilno oskrbovanje

* Bliža se čas, ko bodo naše njive zopet oživele. Pomladanska setev bo v polnem teku. Smo pripravljeni? Pravzaprav bi se morali pripraviti na njo že v jeseni. To velja predvsem za vse okopavine, med katere sodi tudi hibridna koruza. V širjenju hibridne koruze doslej še nismo dosegli veliko, saj so bili pridelki te kulture v zadnjih dveh letih še relativno nizki. Sukali so se med 25—30-metrskimi stoti po hektarju, kar ni veliko, če upoštevamo, da je lahko pridelek te koruze vsaj za 60 odst. večji od domače sorte. Če bi naše kmetijske zadruge dosegle take uspehe, potem bi tudi veliko lažje uvajali zahtevnejše sodelovanje med kmetom in kmetijsko zadrugo. Dobre uspehe pri tej rastlini lahko pričakujemo le tedaj, če smo v jeseni opravili poglobljeno oranje ter osnovno gnojenje. S tem pa navadno odlašamo do pozne spomladi, zato trdim, da je prav tu vir morebitnih neuspehov pri tej kulturi.

* Računam, da se nekatere zadruge resno pripravljajo na pomladansko setev ali da so se na njo že temeljito pripravile v jeseni; sedaj te priprave nadaljujejo pred setvijo. Vsaka zadruga ima svoj program, ki je sestavni del družbenega plana in ki je zahteven. Zadružna organizacija ga mora izpolnjevati kar najbolj smotrno in organizirano. Brez trdne, smotrno pripravljene organizacije v kmetijstvu takih velikih nalog ni moči izpolniti. Na bližnjih občnih zborih kmetijskih zadrug, ki ne smejo biti le formalnost, le zaradi predpisov in reda, bo potrebno pomladansko setev temeljito obravnavati. Program ne sme biti le drobno pospeševanje kmetijstva, zasilno obnavljanje zastarelih proizvodnih sredstev in krpanje lukenj v proizvodnji, ampak temeljita preobrazba na vsej črti, ki temelji na dognanjih kmetijske znanosti. Na moči našega gospodarstva in miselnosti kmečkega prebivalstva ter na novih odnosih na vasi bomo krepili kmetijstvo. Občni zbori morajo torej temeljito pretresti program in mu zagotoviti vse potrebno, da bo program izveden. Uspeh namreč ni odvisen le od gmotnih in tehničnih sredstev, temveč tudi od ljudi-zadružnikov.

* Nedvomno spada setev hibridne koruze med prvenstvene naloge spomladanske setve, zato moramo izrabiti ugodne možnosti za gospodarsko povečanje pridelka. Že sem rekel, da pridelek povišamo, če posejemo koruzo v dobro pripravljeno zemljo in jo med rastjo tudi pravilno oskrbujemo. Če smo v jeseni zamudili, pa sedaj in to čimprej nepreorane njive pognojimo in preorjemo na 18—20 cm globine. Preorane njive takoj pobranamo s težko brano in njive zravnajmo, da se zemlja laže segreva in da tako preprečimo izhlapevanje vlage, ki je za rast in razvoj koruze nujno potrebna. 6—8 dni pred setvijo pobranamo njive ponovno, da uničimo plevel, ki se je od prvega brananja razrastel po njivi.

* Hibridno koruzo sejemo ali ročno ali s sejalnim strojem. Če sejemo s strojem, je potrebno njivo pred setvijo povaljati z valjarjem, ker tako pridejo vsa zrna enako globoko v zemljo. Na nepovaljani njivi pa kali koruza zelo neenakomerno. Pri ročni setvi sejemo pod motiko, ker pridejo tako vsa zrna enako globoko v zemljo. Tako zrna iste semenske vrednosti istočasno kalijo in vse rastline istočasno ozelenijo. Njivo začrtajmo z merkerjem vsaj v eni smeri v vrste, ki naj bodo 70—80 cm narazen. V vrste sadimo po tri zrna na eno mesto v razdalji 40 cm, približno 10 cm globoko. Pri saditvi stopamo sproti z nogo na posajeno mesto, da narahlo pritisnemo zemljo na zrna.

* **Kako jo oskrbujemo? Kakor hitro ozeleni, jo je treba takoj pobranati z lahko brano. Koruzo preredčimo, ko je razvila tretji list. Takoj po preredčenju jo je treba okopati. Med vrstami okopavamo z okopalnikom, v vrstah pa ročno. Okopalnik uravnamo širše po prvem okopavanju, pri poznejših okopavanjih pa ožje, da ne poškodujemo korenin, ki se vedno bolj razraščajo. Drugič okopavamo navadno tri tedne po prvem okopavanju, tretjič pa 10 do 14 dni pred cvetenjem koruze namesto osipavanja. V tem času se priporoča tudi dodatno gnojenje z dušičnimi gnojili (lahko tudi z gnojnico!). Gnojene rastline bodo boljše rastle, enakomernejše cvetele ter donašale večje pridelke.**

Z vzajemno pomočjo in s skupnim delom bomo povečali pridelke v korist kmeta-pridelovalca in v korist skupnosti.

Ing. Egon Zorec

Gasilska dejavnost v Bišu

Gasilsko društvo v Bišu je eno izmed najstarejših gasilskih društev v ptujski občini. Društvo pa ni znano samo po svoji dolgi dobi obstoja, temveč se odlikuje tudi po svoji aktivnosti in požrtvovalnem delu.

V preteklem letu si je postavilo nov gasilski dom, ki spada med najlepše v ptujski občini. Priborilo si je tudi nov društveni prapor, ki je simbol društva in ponos, ne samo za gasilce, temveč tudi za ostale vaščane.

Tudi v tekočem letu izpolnjuje društvo vse svoje naloge, ki si jih je postavilo na letnem občnem zboru. Ena glavnih nalog je strokovno in ideološko izpopolnjevanje članstva. V ta namen je bil od 8. do 24 februarja t. l. tečaj za izprašane gasilce, ki ga je obiskalo 22 mladih članov in članic. Vodja tečaja in predavatelji so se trudili, da bi tečajniki snov dobro razumeli in si pridobili potrebno znanje, zato so poiskali vse pripomočke za čimbolj nazoren pouk. Po končanem tečaju so vsi tečajniki zadovoljivo opravili izpit za izprašane gasilce ter dobili s tem podlago za aktivno delo v operativni enoti. Druga važna naloga pa je dosledno izvajanje preventivne službe, ki je bila tudi v preteklem letu zelo dobra, saj sta na celotnem območju izbruhnila le dva požara. V poletnih mesecih pa se bodo vršile redne vaje za operativni kader. Tudi kulturno prosvetna dejavnost se bo letos v večji meri uveljavila. **Dokler ne bo v Trnovski vasi prosvetne dvorane, ki je za ta kraj neobhodno potrebna, bo služil gasilski dom tudi za razne kulturne prireditve, mladinske sestanke itd.**

Za zgledno dejavnost in aktivnost društva pa gre v veliki meri zahvala dobremu vodstvu v samem društvu ter tudi občinski in okrajni gasilski zvezi, ki nudita društvu ob vsaki priliki potrebno strokovno pa tudi materialno pomoč. mp

Trsne cepljenke in korenjake nudi po ugodnih cenah kmetijskim zadrugam in vinogradnikom trsnica Kmetijskega gospodarstva »HALOZE« v Ptuju

Iz naših mest, trgov in vasi

Ormož

Posvetovanje predsednikov krajevnih odborov in predsednikov krajevnih odborov SZDL

Pred kratkim je bilo v Ormožu posvetovanje predsednikov krajevnih odborov in predsednikov krajevnih odborov SZDL. Na dnevnem redu posvetovanja, ki sta se ga udeležila tudi predsednik ObLO Ormož tov. Novak in predsednik Obč odbora SZDL tov. Pajnkihar je bilo vprašanje vloge in nalog krajevnih odborov in odborov SZDL pri izvrševanju družbenega plana in uvajanju krajevnega samoprispevka za graditev komunalnih in drugih objektov na območju posameznih krajevnih odborov, problemi okrog zborov volivcev v zvezi s tozadevnimi nalogami SZDL, tekoče organizacijske naloge ter razna vprašanja, ki so jih iznesli ljudje s terena.

Na posvetovanju je bilo sklenjeno, da naj krajevni odbori na svojih sejah obravnavajo vprašanje krajevnega samoprispevka in naj seznanijo volivce na svojem področju o namenu prispevka. Pozneje bi naj sklicali ponovno zbore volivcev in na njih sprejeli ustrezne sklepe o uvedbi prispevka.

Predsedniki krajevnih odborov so ob tej priložnosti razpravljali o stanju cest ter o črpanju sredstev lanskega prispevka. V razpravi je bilo tudi vprašanje prispevka kmetijskih zadrug in družbenih posestev za vzdrževanje cest, kar bo potrebno urediti s posebnim občinskim odlokom.

Zavod za zaposlovanje invalidov

V kratkem bo začel z delom v Ormožu Zavod za zaposlovanje invalidov, ki bo spočetka zaposlil okrog 40 ljudi. Zavod bo izdeloval raznovrstno okovje in drugo kovinsko galanterijo za široko potrošnjo. Sredstva za začetek poslovanja sta dali republiška in okrajna posredovalnica za delo. Začetna vrednost osnovnih sredstev, ki jih ima Zavod je okrog 14 milijonov dinarjev.

Desternik

Pogled na Desternik z vzhodne strani

Proslava za 8. marec

V nedeljo, 6. marca 1960, je bila tudi v Desterniku proslava dneva žena. Pri proslavi so sodelovali pionirji osnovne šole, mladinci ter ostale množične organizacije. Pripravili so zares pester spored recitacij in pevskih točk. Mladinci pa so uprizorili enodejanko »MATI«. Proslave se je udeležilo lepo število mladih deklet, predvsem pa žen in mater.

Z »Vohunko« bodo gostovali

Prosvetno društvo Desternik, dramska sekcija, je prejšnjo nedeljo uprizorila na domačem odru igro VOHUNKA 907. Predstava je lepo uspela.f Vsi nastopajoči so svoje vloge odigrali dobro, zato jih je publika tudi primerno nagradila z aplavzom. Z igro namerava še gostovati na sosednih odrih. Prijavili pa so se tudi za občinsko dramsko revijo. Igro je z uspehom režiral Ivan Markež. Sedaj pripravljajo mladinsko igro KEKEC, kjer bo sodelovala predvsem mladina.

Šah in mladina

Šahovska sekcija Prosvetnega društva dobro dela. Imajo redne tedenske treninge in to v knjižnici PD. Šah se je močno uveljavil tudi med šolsko mladino, ki se pripravlja za pionirsko šahovsko tekmovanje. Tudi odrasli nameravajo organizirati še več tekmovanj. Sekcijo vodi Srečko Zelenik.

Maja pevski festival

V mesecu maju bo v Desterniku mladinski pevski festival. Mladinci se za to tekmovanje že delj časa pripravljajo. Festivala v Desterniku se bodo udeležile še šole iz Trnovske vasi, Vitomarc, Juršinc, Polenšaka in Dornave. To bo izbirno tekmovanje za občinski festival, ki bo v Kidričevem.

Knjižnica s 700 knjigami

Prosvetno društvo je po 4 letih spet na novo odprlo ljudsko knjižnico. V knjižnici je nad 700 knjig. Do sedaj je vpisanih nekaj nad 70 rednih čitateljev, kar je za eno sezono že kar lep uspeh. Za knjižnico so uredil: poseben prostor. Na novo so pridobili nad 300 novih knjig. Knjige so darovali Cankarjeva založba, Mestna knjižnica Ptuj, Prešernova družba in KZ Desternik. Vsem, ki so darovali knjige, javna zahvala.

Prostori PD čakajo na ureditev

V tekočem letu bo PD skušalo urediti tudi svoje prostore. Nekaj sredstev in materiala imajo že zbranega, pričakujejo pa tudi pomoč drugih organizacij, društev in občine Ptuj. Želijo tudi, da bi jim Ob. LO Ptuj odstopil prosvetni dom v upravljanje, saj je do sedaj izvrševalo vsa nujna vzdrževalna dela PD samo. Ker je to edini prostor za vso prosvetno in ostalo dejavnost, je nujno, da dom, očuvajo in ga uredijo.

cc.-

Podlehnik

2,5 milijona kredita za ureditev zadružnega doma

Kmetijska zadruga Podlehnik je najela 2,5 milijonov kredita za ureditev dela zadružnega doma, v katerem bodo upravni prostori zadrge, in za zunanji omet celotne zgradbe. Tako pride vsako leto na vrsto del doma, ki vedno bolj služi svojemu namenu. Lansko leto so uredili skladišče. Vsa dela opravljajo v lastni režiji.

»Veseli večer« iz Žetal

Ob letošnjem pustu so pripravili Žetalčani prebivalcem iz Podlehnika in okolice prav zabaven »Veseli večer«, ki je privabil precej ljudi. Z godbo in šaljivimi točkami so si znali pridobiti navzoče, ki so izjavili, da bi jih radi še večkrat videli in slišali v Podlehniku. Slednje so tudi obljubili. Kdaj bodo prišli, je stvar povabila in priprav, da bo udeležba zopet tako številna.

Dobro obiskani zbori volivcev

Na vseh 3 zborih volivcev na območju Krajevnega odbora Podlehnik je bilo zadovoljivo število udeležencev, ki so se imeli priliko pomeniti o marsičem zanimivem in koristnem s predstavnikom Občinskega ljudskega odbora Ptuj, ki je prišel na zbor. Pogovorili so se o krajevnem samoprispevku, o urejanju in gramozanju cest, o elektrifikaciji, zdravstveni službi, o razširitvi ambulante in drugem, kar je tem predelom nujno potrebno. S posebnim zanimanjem so obravnavali vprašanje razvoja kmetijstva.

Dornava

DORNAVA ZA 8. MAREC

✱ Na letošnji praznik žena — 8. marec — je bila Dornava odlično pripravljena. V nedeljo, 6. marca t. l., ob 14. uri je bila proslava v Zadružnem domu, ki jo je pripravil odbor SZDL za 8. marec. Pozdravni govor je imela tov. Meta Feldinova, šolska upraviteljica iz Dornave, program pa so izvajali šolski otroci pod vodstvom učiteljice. Dvorana je bila polna udeležencev. Prišli so odrasli in mladina.

✱ V ponedeljek, 7. marca t. l., zvečer pa je bila kino predstava za vse žene iz Dornave. Na predstavo je prišlo nad 150 žena. Dvorana je bila okrašena za večerno proslavo, ki je sledila kino predstavi. Tudi to proslavo je pripravil odbor SZDL za proslavo dan žena. Uvodoma so predstavniki organizacij in društev sporočili navzočim ženam pozdrave svojih organizacij in društev, nato pa so prinesli šolski otroci ženam šopke nageljčkov. Po pozdravu je bila pogostitev žena iz sredstev, ki so jih žene same zbrale.

✱ Vsa leta doslej še ni bilo v Dornavi tako veselega razpoloženja za 8. marec kot letos, pa tudi program proslave je bil posrečeno izbran in udeležba izredno številna. Žene si želijo, da bi se tudi prihodnja leta ob tej priložnosti v tako velikem številu zbrale in da bi jm pripravljalni odbor za proslavo pripravil zopet tako pester spored kot letos.

Gč.

Gramozanje ceste Dornava–Prvenci

Cesta od Dornave do Prvenc, ki je bila lansko jesen deloma navožena z gramozom, bo sedaj spomladi dokončana. Manjkajoči del gramoza bo še navožen in očiščeni bodo obcestni jarki.

Izboljšave krajevnih cest bo imela že letos na skrbi novoustanovljena vaška cestna skupnost. KG Dornava ji bo tudi v bodoče v veliko pomoč in oporo. Lansko jesen so zvozili traktorji tega gospodarstva na vaške ceste nad 70 m³ gramoza, nekaj pa so ga navozili kmetovalci.

Kanalizacija pred gasilskim domom

Voda iz jarka pred gasilskim domom bo morala biti speljana po kanalu iz vasi, zgrajenem iz cevi premera vsaj 50 cm, ki so že naročene. Polaganje cevi in čiščenje celega kanala bo stalo okrog 70.000 din, in sicer iz cestnega sklada.

Razširitev ceste potrebna

Okrajna cesta od križa do trgovine, ki je v tem delu preozka, bo morala biti razširjena. V ta namen se je obrnil krajevni odbor na Upravo za ceste pa tudi na Občinski ljudski odbor Ptuj, da bi bil dosežen tozadevni sporazum in da bi lahko začeli z delom, da ne bo na tem preozkem prometnem grlu ogrožen promet.

Cestna razsvetljava – samo kdaj?

Cestna razsvetljava v Dornavi je že večletna želja vaščanov. Iz cestnega sklada niso v ta namen smeli izčrpati sredstev, ker so jim še bolj potrebna za izboljšanje izredno slabega stanja cest, drugih tozadevnih sredstev pa še nimajo. Tudi te izdatke bo potrebno v bodoče kriti s samoprispevkom, o katerem je bila razprava in sklepanje na zadnjem zboru volivcev koncem februarja 1960.

Zadružni dom bo letos gotov

Zadružni dom v Dornavi bo v letu 1960 dokončno zgotovljen in urejen s sredstvi, ki so v ta namen zagotovljeni v družbenem planu občine Ptuj.

Skrb za zgotovitev in dokončno ureditev zadružnega doma bo prevzela posebna komisija volivcev.

Lovrenc
Zaključek tečaja RK

V četrtek popoldne, 10. marca t. l., bo pri Lovrencu zaključek 1. tečaja pomoči, ki ga je pripravila za 40 otrok 7. in 8. razreda osemletke pri Lovrencu organizacija Rdeči križ. Tečaj je bil v zimskem času s predavanji dvakrat tedensko po pouku. Predavala je največ biologinja, učiteljica tov. Sonja Lah, ki je naučila tečajnike tudi praktično uporabljati pridobljeno teoretično znanje. Absolventi tega tečaja bodo vedeli pomagati pri vseh nesrečah in nezgodah in ukreniti vse potrebno do zdravnikovega prihoda ali pa do prispetja poškodovanega bolnika do zdravnika.

Na zaključek tečaja je povabljenih več osebnosti, predstavnikov Rdečega križa in šolstva iz Ptuja.

Proslava za 8. marec pri Lovrencu

Za učence nižjih in višjih oddelkov osemletke pri Lovrencu sta bili v torek, 8. marca t. l., dve proslavi za Mednarodni praznik žena. Pozdravni nogovor na proslavama z nastopom šolskih otrok je imel upravitelj šole tov. Janez Pucko. Za odrasle bo o tem prazniku in njegovem dosedanjem 50-letnem praznovanju povedal tudi odraslim na roditeljskem sestanku, ki bo predvidoma 13. marca t. l., v osemletki pri Lovrencu.

KZ Hajdina med najmočnejšimi v občini

Ena od najmanjših po gospodarskem zaledju je bila in je še med starimi — Kmetijska zadruga Hajdina. Vendar ji moramo priznati, da se v osnovnih nalogah proizvodnje kosa z najmočnejšimi v občini. V kooperaciji ima 39 ha pšenice, 17 ha rži, 7 ha ječmena, 19 ha koruze, 59 ha krompirja, 70 ha travnikov in še druge kulture, kar skupaj znaša 210 ha.

Poleg tega prednjači tudi v pogodbeni proizvodnji govedi in prašičev, saj ima v pogodbenem pitanju že letos 73 kom. baby beef, 20 kom. ostalega goveda in blizu 1000 kom. prašičev. Uspehi te zadruge naj služijo za pobudo ostalim zadrugam in slehernemu kmetu, ki je na območju hajdinske zadruge že spoznal, da je napredek v proizvodnji najhitrejši v pogodbenem sodelovanju z zadrugo.

Vedno več pogodb za sodelovanje s KZ Cirkovci

Sklepanje pogodb za pogodbeno sodelovanje z zadrugo v Cirkovcih je v zadnjem času napredovalo zlasti v zvezi s travništvom. Za 48 ha je že sklenjenih pogodb. Pri krompirju bodo dosegli predvidoma pogodb za 80—1000 ha, medtem ko ne pričakujejo, da za travništvo ne bo mnogo več interesentov.

Živinski dogoni v Cirkovcih dobro kažejo. Pri vsakem sejmu plemenske in plemene živine imajo okrog 1,5 milijona dinarjev prometa. Že od januarja letos se kaže dober obisk in ponudbe na dogonih, ki so dvakrat na mesec.

SINDIKATI

SINDIKALNI koledar

V soboto, dne 12. marca 1960, ob 17. uri bo ustanovni občni zbor nove sindikalne podružnice Zadružne hranilnice Ptuj, ki se ga bo udeležil član predsedstva Občinskega sindikalnega sveta Ptuj, Franc Vučak.

Letni občni zbor sindikalne podružnice Železniških delavnic Ptuj, ki je bil prvotno sklican za 5. marec 1960, bo jutri ob 14. uri v Sindikalni dvorani železničarjev.

Letni občni zbor sindikalne podružnice Trgovskega podjetja »Panonija« Ptuj, ki je bil sklican za jutri, 12. marca 1960, je prestavljen in bo v soboto, dne 26. marca 1960, ob 16. uri v Narodnem domu.

V torek, dne 15. marca 1960, bo v Beogradu IV. plenum Centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije, ki bo obravnaval vprašanje koriščenje prostega časa delavcev, boj za njegov čim širši obseg — kulturno prosvetno delo — športno dejavnost — letni oddih — razvedrilo, ter materialni pogoji za razvoj istega.

V torek, dne 15. marca 1960, bo ob 14. uri v Domu »Svobode« Majšperk, letni občni zbor sindikalne podružnice Tovarne strojil Majšperk, ki se ga bodo udeležili: član Okrajnega sindikalnega sveta Maribor Zvonko Jaušovec iz Maribora, tajnik Občinskega sindikalnega sveta Feliks Bagar in član Občinskega sindikalnega sveta Maksimiljan Serdinšek.

V četrtek, dne 17. marca 1960, bo ob 16. uri na Občinskem sindikalnem svetu Ptuj prva seja odbora Občinskega sindikalnega sveta Ptuj za proslavo desete obletnice delavskega samoupravljanja. Na sejo odbora so vabljeni predstavniki organizacij ZKJ, SZDL, LMS in društev: Občinskega sveta »Svobod« in prosvetnih društev, DPD »Svoboda« Ptuj, Kidričevo in Majšperk, TVD »Partizan« in ŠD »Drava«, Občinskega odbora Strelske zveze in ostalih društev, nadalje predstavniki JLA, Delavske univerze in drugi. Na prvi seji odbora bo razprava o pripravah na proslavo delavskega upravljanja na območju ptujske občine, izdelan bo enoten program in izvoljen centralni odbor za proslavo.

V nedeljo, 20. marca 1960, ob 8. uri zjutraj bo v dvorani restavracije v Kidričevem letni občni zbor sindikalne podružnice Tovarne glinice in aluminija »Boris Kidrič« Kidričevo.

Iz programa ObSS Ptuj

Potreba po kadrovsko-socialni službi v podjetju

(Nadaljevanje s 1 strani)

torju dana vsa možnost, da ga alhko iz podjetja odslovi, zato je zanj boljše, da je tiho.

Občinski sindikalni svet je s tega vidika začel razpravo o skrbi za delovnega človeka, v tako razpravo bodo morale iti tudi sindikalne podružnice in organi upravljanja in končno celotni kolektivi iz svoje konkretne prakse, kakšno je stanje v njihovih podjetjih in kakšnega si želijo in mora biti v bodoče.

Ako bo šla razprava v tej smeri, ne bo težko najti organizacijske forme, niti se ne bo postavljalo vprašanje, kdo naj vodi to kadrovsko socialno službo, ki je prav toliko pomembna in važna kot so vse ostale službe v podjetju: komercialna, računovodska, tehnična itd.

Vodja kadrovske socialne službe bo moral v rangu vodstvenega kadra podjetja, biti bo moral tudi dobro strokovno in družbeno-politično razgledan človek. Moral bo biti tudi član vodstvenega kolegija ter kot takšen predstavljati kadrovsko-socialno službo pred organi upravljanja in političnimi organizacijami. Če se bo tako reševalo vprašanje kadrovsko-socialne službe, potem ne bo pojavov podcenjevanja in samovolje v skrbi za delovnega človeka.

Vsako suhoparno obravnavanje ter neživljenjsko reševanje v skrbi za človeka ter nasedanje raznim komentatorjem v podjetju, da je to za njih breme in večje delo in da ne občutijo potrebe, je odveč. Nujno je potrebno, da v takšnem primeru stopi v akcijo sindikat skupaj z organi upravljanja in to med delavce-proizvajalce ter jih vpraša, ali je potrebno, da se organizirano vodi skrb o njih, kako se počutijo kot delavci-proizvajalci in tudi upravljalci v podjetju. Potrebno je začeti tudi razpravo, kako se sprejemajo novi delavci, kako se strokovno izpopolnjujejo, kakšni so odnosi v podjetju in končno, kako se uveljavljajo poleg njihovih dolžnosti tudi njihov pravice v podjetju in v komuni. Posebno pa je potrebno razpravljati, ali se v kolektivu stvarno občuti, da je kolektiv nosilec delavskega samoupravljanja.

Če bomo začeli tako razpravljati o kadrovsko-socialni službi, smo lahko prepričani, da ne bo v nobenem podjetju problema, kako to službo organizirati, kdo naj jo vodi, kakšne so njene pristojnosti in delokrog.

Na občnih zborih sindikalnih podružnic pa mora biti tudi to vprašanje glavni predmet razprave, in sprejeti ustrezni sklep za uvajanje kadrovske socialne službe.

Veliko bo še nejasnosti. Ugotovili smo že, da nekatere sindikalne podružnice in tudi izvršni odbori, kakor tudi organi upravljanja in vodstva podjetja premalo študirajo probleme delavca. Priporočljivo bi bilo, kolikor jim kaj ne bo jasno, da najprej preštudirajo prilogo »Delavske enotnosti« št. 1 od 16. januarja (Pogovori 60).

Občinski sindikani svet bo pomagal sindikalnim podružnicam in organom upravljanja pri reševanju raznih problemov v v zvezi z uvajanjem kadrovske socialne službe. Že sedaj se kaže potreba, da bo o kadrovski socialni službi razpravljal občinski zbor proizvajalcev skupaj z občinskim sindikalnim svetom, da se bo ta služba v občini tako razvijala v podjetjih, kot so za njo že dani pogoji in da se bo v praksi pokazalo, da je koristna in nujno potrebna za nadaljnji razvoj proizvajalnih sil, produktivnost dela in delavskega samoupravljanja.

Iz sveta

Dan žena

Od sobote, 5. marca, do torka, 8. marca 1960, je bil Ptuj v znamenju praznovanj mednarodnega praznika žena — 8. marca, ki je bilo letos po kolektivih in organizacijah SZDL v mestu in na podeželju. Povsod so pripravili program z nastopom članov kolektivov, organizacij SZDL in učenci šol ter dijaki. Celotna prireditev je pustila skoraj povsod vtis, da se bodo taka praznovanja v bodoče udomačila povsod in da bodo žene svoj praznik povsod čimlepše praznovale.

Prav živahno je bilo na proslavi 8. marca v soboto, 5 marca, v Narodnem domu, kjer je praznoval Cankarjev teren SZDL, v Kulturnem domu na Bregu, v nedeljo v Dornavi in drugod, v torek pa je bilo malo kolektivov, kjer ne bi praznovali. V torek zvečer, 8. marca, je bila v Mestnem gledališču v Ptuju akademija z lepo pripravljenim odrom in s posrečeno zbranim programom, v katerem so sodelovali člani ptujskega gledališča. O prazniku žena je govorila tov. Katica Bračko. V Domu JLA je imel ta večer proslavo I. teren SZDL. V dvorani Kulturnega doma na Bregu je praznoval kolektiv Tovarne avtoopreme Ptuj.

Kdor je obiskal več prireditev ob 8. marcu v mestu in na podeželju, v organizacijah SZDL in po kolektivih, je moral priznati, da so se žene na ta svoj praznik že dalje časa pripravljale in si pridobile sodelavke, ponekod pa iniciativo prevzeli moški in so ženam pripravili prireditev. Nedvomno bo bodoča leta 8. marec veljal za enega izmed največjih praznikov, ki ga bodo žene povsod praznovale in ugotavljale iz leta vedno večje uspehe pri uveljavljanju svoje enakopravnosti z moškimi in udejstvovanju na vseh področjih današnje družbene ustvarjalnosti.

✱

Preizkušnja novega vodo voda

V četrtek, 3. marca, se je pri prvem poskusnem črpanju vode iz studenca mestnega vodovoda v Skorbi v rezervoar na Panorami in s poskusnim kroženjem vode po glavnih vodovodnih ceveh po Ptuju izkazalo, da je bil ptujski vodovod dobro prozektiran in izvršen in da je funkcioniranje črpalnih in drugih naprav brezhibno ter v splošno zadovoljstvo Občinskega ljudskega odbora Ptuj kot investitorja ter tudi Mestne komunalne ustanove Ptuj in režijskega odbora kot izvajalca investicij.

Poskusnemu črpanju vode v rezervoar na Panorami je prisostvoval tov. Vogrinec, predsednik Občinskega ljudskega odbora Ptuj, tov. Branko Bartol v imenu režijskega odbora, Jože Petrovič v imenu Komunalne ustanove, Karel Sakelšek, direktor DES Maribor in drugi.

Dela za nadaljnjo graditev vodovodnega omrežja po Ptuju se nadaljujejo in so prešla v II. fazo, to je na graditev hišnih priključkov, pri čemer je imela prednost Vičava glede na pričakovani cestni promet k novogradnji HE Hajdoše po vičavski strani.

Tako bo ostalo leto 1960 zapisano v zgodovini Ptuja, da je to leto že več ptujskih hiš črpalo čisto pohorsko pitno vodo in da so nehigieniční ptujski ulični in hišni studenci ostali le še spomin na čase, ko je Sanitarna inšpekcija bdela nad nevarnostjo okužitve ptujskih prebivalcev s slabo pitno vodo iz studencev, ki jih je bilo težko varovati pred pronicanjem vode iz bližnjih greznic in mestnih kanalov.

NAŠLAŠUJTE V PTUJSKI TEDNIK

KULTURA in PROSVETA

Pred tednom muzejev

Razstava rimskih oljenk

V MESTNEM MUZEJU V PTUJU

Že dolgo je v načrtu arheološkega oddelka Mestnega muzeja v Ptuju, da bomo prirejali občasne razstave in z njimi postopoma prikazali veliko bogastvo naše zbirke javnosti, da bi ji vsaj malo nadomestili zaradi pomanjkanja prostora manjkajočo razstavno arheološko zbirko. Letošnji Teden muzejev v drugi polovici aprila nosi naslov: Spoznavaj svoj kraj. Nudi nam lepo priliko, da začnemo z vrsto razstav, ki bodo vsaj dvakrat na leto postopoma prikazovale ostaline rimskega mesta v današnjem Ptuju.

Zdaj želimo prikazati zaključeno enoto rimskih svetilk-oljenk. Navidez neznatne keramične ali kovinske posodice, v katere so vlili olje in pomočili stenj, so poleg sveč razsvetljevale prostore, svetišča in gorele so tudi na grobovih. Ta primitivni način razsvetljevanja je ostal po vsej širni rimski državi v vsem času njenega obstoja v prvih štirih stoletjih n. št. Ker so nudile svetilke razmeroma malo svetlobe in zaradi krhkosti gradiva, so jih rabili veliko število. Zato lahko dobro zasledujemo njihov razvoj in velikokrat nam pomagajo pri določanju starosti nekega najdišča. Pojasnjujejo pa tudi marsikaj v zvezi z življenjem obrti in trgovine nekega kraja. Poleg tega so večinoma izdelane z velikim čutom za lepo, tako glede okrasa, kot tudi oblike. S ptujskih arheoloških terenov so stotine teh predmetov. Mnogo je zgubljenih, veliko jih ima še iz prejšnjega stoletja graški muzej, naš muzej pa šteje nekako 500 kosov za svoje.

Z razstavo hočemo malo razložiti namen oljenk, način uporabe in izdelave, prikazati hočemo njihov razvoj in povedati nekaj o tem, kar govore oljenke o življenju Poetovia, predvsem pa prikazati gradivo, ki je sicer shranjeno in širšemu občinstvu nedostopno.

Razstava bo v refektoriju v stavbi Mestnega muzeja, odprta od 13. marca do 1. aprila vsak dan od 9. do 12. ure in od 14. do 16. ure. Arhitektonsko lepi refektorij je sicer za razstave neprimeren proster, vendar bomo skušali kolikor mogoče dobro vključiti v njegovo okolje nekaj vitrin z razstavljenim gradivom. I. M.

2. številka revije

„Otrok in družina“

Iz te številke revije tri zanimiva vprašanja:

1. Kje žive osnovnošolski otroci brez enega izmed roditeljev? (32 odstotkov osnovnošolskih otrok v Sloveniji, ki jim je umrla mati, so oddali očetje drugam, sorodnikom ali tujim ljudem, vtem ko so vdove oddale drugam le 7,4 odstotka osnovnošolskih otrok in v veliko večji meri vzdržujejo naprej skupno družinsko življenje z otroki. O tem perečem problemu osnovnošolskih otrok v nepopolnih družinah piše dr. Milica Bergant.)

2. Kaj je to »športni dan«? Na to vprašanje le nekaj vrstic v odgovor:

»Za naše najmanjše, ki so se komaj ločili od sveta iger, zabave in prostosti in so se le z velikim naporom vživeli v resno delo in večurno posedanje v šolskih klopeh, je poskrbljeno, da se razvedre šestkrat v šolskem letu s kratkim poldnevnim izletom. Pet do osem kilometrov hoje v naravo, med travnike in gozdove, je pravi užitek za otroke. Od dobre volje tovarišice učiteljice, ki jih vodi, je odvisno, kako bo poiskala primeren prostor za počitek in izkoristila teren za igre z najrazličnejšimi nalogami. — Popeljimo otroke iz mest in iz vasi, kjer jim ceste, promet in prah omejujejo svobodo zdravega gibanja, na čist zrak, na sonce, med polja in travnike!«

O, kako je to lepo, če bi mamica vedela... Kdo preskoči tale štor? Ali zna kdo splezati na drevo? Pojdimo se črnega moža! Loviš! — Torej tako, to je nekaj vrstic iz članka Mete Petkovškove.

3. Vprašanje zaskrbljene matere: Imam enajstletnega sina. Zadnje štiri mesece je začel jemati denar, koder sploh pride do njega: doma, v trgovini, sosedom. Za ukradeno si kupuje slaščice. Kaj naj storim?

To so samo tri vprašanja, v reviji pa jih je še veliko, rešenih in nerešenih. Razmišljali bomo lahko ob vseh in morda včasih svojim otrokom pomagali.

LITERARNI VEČER V PTUJU

Mladi glasbeniki in literati II. državne gimnazije v Mariboru, so v petek, 4. t. m., priredili v dvorani Glasbene šole literarno-glasbeni večer za dijake ptujske gimnazije.

S svojimi deli so se predstavili: Borut Juvanec, Marko Zorko, Metka Kraiger, Oto Vilčnik, Pavel Dobrila, Nada Vauda in Edo Mohorko. Šest svojih pesmi je prebrala Vera Zorko. Vmes so glasbeniki izvajali dela Griega, Debusya, Reinholda in Ravela. Pevca Herta Rancinger in Ervin Ognar sta zapela dva Viharjeva samospeva na besedilo Franceta Prešerna »Mornar« in »Nezakonska mati«. Mlada pianistka Tamara Goranski pa se je predstavila z dvema lastnima skladbama. Mladi gimnazijci poslušalci, ki so napolnili dvorano, so svoje vrstnike lepo sprejeli in jih za njihov trud in delo nagradili z velikim aplavzom.

Maja

Prva številka lista »Sejmska tribuna«

V soboto, dne 5. marca, je izšla prva številka lista »Sejmska tribuna«, ki ga je začela izdajati uprava Beograjskega velesejma. Novi list bo izhajal vsakega 5. in 20. v mesecu, ob velesejmskih dneh pa vsak dan ali vsak drugi dan.

Že prva številka lista je zelo zanimiva za poslovne ljudi v podjetjih in za vse tiste, ki se v ustanovah in uradih bavijo z gospodarskimi vprašanji. »Sejmska tribuna« ni orientirana samo na važnejša obvestila o prireditvah beograjskega velesejma, temveč se ukvarja tudi z mnogimi drugimi vprašanji proizvodnje in trgovine.

Najbolj aktualno vprašanje naše industrije — avtomatizacija, je že v prvi številki zavzelo pomembno mesto. Prav tako je potrebno omeniti sestavke o sociologiji in psihologiji dela in druge.

List je tiskan v latinici na 10 straneh časopisnega formata.

ŠTUDENTSKA KRONIKA

Da, gospodinje, sladokusci in ostalo sorodstvo. Pravilno ste prebrali: Študentski coctail! In recept? Trenutek! Ne bodite razočarani, ker... pol litra sherry brandyja, pet kapljic limoninega soka, kozarec sladkorja, raztopljenega v vinu... ne, takega vam ne morem dati. Recepta sploh ne, pač pa samo mešanico, ki si jo pripravijo študenti iz svojega zeleno obarvanega brucovstva, pa tja do rjasto nadahnjenega absolventovstva!

Februarski coctail:

Semestra je konec: za nekoga prvega, za nekoga tretjega, v glavnem pa liho oštevilčenega, ne glede na letnico študija — sodo ali liho. Nekateri so zbežali domov, brž ko so dobili poslednji podpis pod frekvenco, drugi so ostali kot mrtva straža na poslednjem boju — z izpiti (ne jemljite tega dobesedno). Vlaki, avtobusi so polni študentov. Železnica skrbi za to, da prideš zbit do doma, avtobus ti nadomešča prho. Morda ujameš vabljiv nasmešek katere lepih sopotnic — sicer pa stop! Misli raje na izpite! In zopet skrušeno umakneš pogled in se zresniš v široki hrbet kakega očanca, potlej pa ga povesiš v branje, ki ti leži v naročju. In si že doma! Dom! to je pojem, ki si ga vsak razlaga sam po svoje. Tebi morda oddih, njemu se zdi jetnišnica, a meni? Kaj vem, kakšno bo pač vreme!

Kmalu si odveč sam sebi in domačim — morda niti ne — vendar: obveznosti, izpiti in učiti se še moram, mama, oče, bratje, sestre, jutri moram spet na pot. Kovčki, knjige, tisočaki, srajce, hlače in pižame, marmelada, kruh in sir, kakšna kranjska, lonec masla, pa zaseka, jabolka in zobna ščetka, joj, koliko dela je nocoj! I kdo bo likal, kdo pakiral? Ah, zato je mama še pri hiši, sestra, brat; pomagajta vidva, opravkov še cel kup imam na vratu, misli si študent.

In gre seveda zjutraj!

In zopet avtobus, pa drenj, ženskv vreščanje, kletvice in hrup, dokler ne prideš v velemestni vrvež, potlej se zdi ti spet vse normalno.

Večer je. Mesto se v svetlobi koplje, ki jo mečejo luči neonske na široko na asfalt. Ljudje vrvijo in hitijo, vsak hoče priti nekam. Če vprašaš ga:

Kam? Odgovor hiter bo dobil: ta v kino, oni v Dramo, ta šel bi v Opero, če ni že razprodano in ta hiti na troli. Ta sili v Moste, ampak kako naj pride noter, v tisto konservno škatlo?

In ti študent? Kam si namenjen? Jaz? Da, ti! Oh, poba to je vojna tajna. Že vem, kam te veter nosi, dragec! Vedi pa, da na Viču vse je razprodano!

Bo že, bo že, saj žical sem do zdaj še vedno! In si dobil? Karto več, karto več, prelepa gospodična. Gospa, jaz prej sem bil pri vas kot ON — in že ztrgaš karto ji iz rok in v drugi ji moliš zlatnik! In oni, ki ostali so brez karte? Hi, to res si nor, če nisi bruc! Pomežikneš jim in rečeš: zdravo! Happy end želim vam in zabavo! In greš. Kot gentlemen, zravnan. Ponosen. Greš za kako mlado damo, ki zvedavo škili na te. Tako je, brat moj! Pa — zdravo, žicat se mudi mi!

Že oddirjal je, kar brez lambrette 125 ali 150. Ali veste, da zdaj v modi je imeti lasten »zic«. Hi, hi, kako to gre! Kako frlijo krila, kako kolenčka se bleščijo in miličniki piskajo in pišejo kot ponoreli. Vendar ni vsak z modo si v kokak. Pardon, predaleč smo zašli, ker februar je komaj. Bilo sicer je nekaj lepih dni, a brž zamenjal jih je sneg, zdaj ta kopni, ker dež škropi. In vreme sploh! Kaj misli Manohin, slovenski meteorolog, da vedno mora biti dež in sneg, pa mraz? Čas bi že bil, da sonce napove, da je pomlad pred vrati! A on? Lajno svojo goni: dež, mraz in sneg! Kaj počel bi rad, študent, ko si nasajen in jezíš se nad vremenom?

Tivoli, de on čemerno, še vedno gol je kot plesalk na Taboru in v Festivalni, v Narodnem in v barih so ramena! Če zime prave ni, da vsaj tolažil bi se tam, pri ribniku na klopci, pod drevesom, v topli temni zvezdni noči, ne pa zdaj, ko se potiti moram, stiskati se v drenju in tiho žvižgati si sam pri sebi, če s peto ti visoko kaka punca v čevelj stopi, te prevrže na parket, še »pardon« ti ne privošči, ko pobiraš se s pod nog ji!

In če poškiliš proti nebu, ne vidiš drugega kot čipke bele. Ko dvigneš zmučeno telo, tedaj se smeh razleže in ploskajo ti kot Pavlihi, rekoč, da dober »štos« si si izmislil. Neverno gledaš okoli sebe, a vendar, ceno si si dvignil, vse verjame vate: humorista.

In spet je v redu vse, divjaš naprej v modernem, norem ritmu, biješ, brcaš in se lomiš, vse kriči in ploska ti, frčafela te požira kar z očmi in suče se, in dviga krilo v besnih fintah, da zijaš kot krokodil in dih zastaja ti in pot curlja ti s čela, a boben kar naprej bobna, bobna, bobna — oglasi se činela, truba, saksofon, potlej akordi, ki klavir jih siplje, zlivajo se z basom in pozavno v divji slap glasov, ki ženejo te še v ekstazo, ko naenkrat utihnejo kot grom. Korak, še dva, ustavljaš se, in pihaš, neumno se režiš, zaripel si in se potiš, da teče s tebe. In spet si kavalir: roko ponudiš, jo stisneš k sebi in že domenjen si, da ob priliki jo prvi odpelješ v kino, a za naprej naj ne skrbi, ker to je že — bodočnost.

No, ti študent, ti si poet postal! Kaj hočeš! Življenje je že zdaj tako brezbarvno, da vsak si sam na gosli brenka, če pa brez posluha je, si Fiča kupi, morda Beemveja, z njim sprevrže v trubadurja se, uspeh pa večji žanje kot goslač.

V. R.

DOPISUJTE V PTUJSKI TEDNIK

Kaj je novega na knjižni polici pri »Mladinski knjigi« v Ptuju

Z. Vrščaj: Sinička nas je obiskala (Najdihojca, 5. zvezek)
Vlad. Zelengorova: Zajklja in rajčki (Najdihojca, 6 zvezek)
Josip Vandot: Kekec (knjižnica Sinjega galeba, št. 64)
Ela Peroci: Tacek
A. A. Milne: Hiša na Pujevem oglu
Andelka Marič: Deček in gozd
Mimi Malenšek: Tecumseh (zgodov. roman iz Sev. Amerike)
Per Olov Ekström: Plesala je eno poletje (knjižnica Školjka, 2. knjiga, L. 60)
Makarenko: Pedagoška poema
Jože Prhavc: Modeli za začetnike (jadralna letala)
Rus: Delavsko gibanje v Indiji
Janez Trdina: Zbrano delo, XII. knjiga
M. Miheličeva: Hiša večera
M. Lermontov: Demon (bibliofilska zbirka)
Leopold Kernc: Temeljni nauki o aranžiranju in dekoriranju
Vito Lavrič: Porodništvo
Jože Žabkar: Pouk matematike v obvezni šoli I.
Nevil Shute: Skozi pekel Malaje
Perry Burgess: Na otoku gobavcev
Socializem in osvoboditev žensk
Niko Prijatelj: Uvod v matematično logiko (knjižnica Sigma)
Fran Milčinski: Skavt Peter (knjižnica Čebelica)
A. Polenec: Narava v muzeju
Astrid Lindgren: Erazem in potepuh
Homer: Iliada (knjižn. Kondor)
Janez Kajzer: Mimo dnevnega načrta
Tibor Sekelj: Nepal odpira vrata (knjižnica Globus)
Drago Ulaga: Teorija telesne vzgoje in športnega treniranja
Janko Kersnik: Jara gospoda (knjižnica Kondor, št. 34)
A. R. Lesage: Zgodbe Gila Blasa de Santillana (knjižnica Levstikov hram)

ANEKDOTE

»Na vsak način se oženite,« je rekel Sokrat, »če naletite na dobro ženo, boste srečni, če naletite na slabo, boste postali filozof, kar je za moža zelo ugodno.«

★

Kralja Agesila iz Šparte so vprašali, kaj je večja čednost, pravičnost ali pogum.

»Če bi bili vsi ljudje pravični,« je menil Špartanec, »potem nihče ne bi potreboval poguma.«

★

Bernard Shaw je zbodel svojo ženo: »Moška presoja je vsekakor preudarnejša od ženske.«

»To bo najbrž res držalo,« je odvrnila prijazno, »zakaj ti si vzel mene, jaz pa tebe.«

★

Kardinal Richelieu je bil v nekem pariškem salonu; med večerom je večkrat zazehal.

»Vaša eminenca se dolgočasijo?« ga je vprašala gospodinja.

»Jaz se nikoli ne dolgočasim,« je odvrnil Richelieu, »drugi me dolgočasijo.«

Markovčani in okupator

(Nadaljevanje)

V poročilu nadaljuje nemški učitelj: »Vse to neugodno vpliva na razpoloženje ljudstva. Navajam poseben primer: V sredo sem poklical k sebi starše dvanajstih otrok, ki naj bi jih poslali na letovanje na Gornje Štajersko. Vsi starši so bili pripravljeni, zaupati nam svojo deco. Zvečer pa so padli streli, naperjeni na našega orožnika. Naslednje jutro je prišel neki otrok in izjavil: ‚Mutter sagen, ich nicht gehen nach Obersteiermark, mich totschlagen und in Mur schmeisen‘.«

Slučaj je sicer nepomemben, otročji, toda upoštevati ga moramo kot pojav le resno, ker je v zvezi s preje omenjenim dogodkom.

V splošnem moramo ugotoviti, da je na Spodnjem Štajerskem, zlasti na deželi, vse premalo nemških ljudi, da bi bili kos nalogam, ki se nam stavljajo. Vsi smo z delom in malenkostmi tako obloženi, da moramo posvečati političnim momentom le malo ali celo nič pažnje. Prav to pa je tu zunaj odločilno ravno v sedanjem in bodočem času.« (Podpisan je učitelj Schoknecht).

Druga žrtev v letu 1942 je bil Franc Obran iz Borovec, ki so ga ustrelili italijanski karabinjerji v Ljubljani 8. septembra 1942. Franc je bil ključavničar v Ljubljani.

Bodrilno so na razvoj narodnoosvobodilnega gibanja v Markovcih vplivale akcije I. slovenjgoriške ali Lackove čete, ki je vršila napade na nemške postojanke v Slovenskih goricah. Ko pa je bila ta četa po podlem izdajstvu svojega člana Kneza pokončana in je heroj Lacko padel v roke sovražnika, je Lackova smrt globoko odjeknila tudi med Markovčani, kakor tudi vsi drugi zločini nad našim ljudstvom.

Pri Markovčanih in v vsej markovski okolici je po krvavi jeseni leta 1942, po viharju smrti z okupatorjevim maščevanjem nad prvimi uporniki, nastopilo zatišje narodnoosvobodilnega gibanja. Iskra upora pa je tlela še dalje.

Na novo se je začel buditi upor proti okupatorju po 5. juniju 1943, ko je prišla pri Zabovcih preko Drave partizanska patrulja. Čez Dravo sta jo prepeljala Ignac Valenko in Jakob Muhič iz Zabovec. Patrulja je poiskala stike z zavednimi Slovenci, ki so bili že leta 1941 povezani z OF.

1. novembra 1943 je čakal na haloški strani pri Stojncih s čolnom Konrad Petrovič-Jurek iz Bukovec na nova aktivista OF, ki ju je poslal v ptujski okraj Pokrajinski odbor OF za Štajersko. Prepeljal ju je na levi breg Drave. Jurek je postal eden najpredanejših sodelavcev OF. Ob vsaki uri je bil pripravljen tvegati nevaren prevoz aktivistov in borcev NOV preko Drave. Na markovskem področju so organizirali OF v letu 1943 Cvetka Praprotnik-Štefka, Žnidarič Tone-Štefan, Belšak-Franc-Tone in Golob Milko-Jožko. V Stojncih je postala vzorna sodelavka Legvart Mimica-Nataša, v Muretincih pa Tonetov oče Belšak Franc-Simon. Po mladinski strani je delovala na Ptujskem polju in tako tudi pri Markovcih mlada Ida Zadravec, zaposlena na uradu za delo v Ptuju. Na pomlad 1944 so v markovski okolici nastajali vaški odbori OF, ki so šteli po nekaj članov. Skrbeli so za zbiranje sredstev za partizane, pripravljali mladince za odhod k partizanom in širili narodnoosvobodilni tisk, ki je sprva prihajal le od drugod, predvsem s Pohorja, od februarja dalje pa se je obogatil z izvodi časopisov, ki so jih tiskali pri Julijani Čuš v Muretincih. Vsi člani OF so bili zadolženi, da pridobe v vrste OF čimveč zavednih Slovencev, kar ni bilo več težko, saj se je okupator bližal neizbežnemu porazu. Delovanje v OF pa je bilo vseeno tvegano, saj je okupator do konca zapiral zavedne Slovence in jih pošiljal v koncentracijska taborišča in na morišča.

1. marca 1943 so Nemci ukinili gestapovske zapore na Borlu. Številčno pa so okrepili taborišče v Strnišču, kjer so jetnike uporabljali za prisilno delo pri kopanju temeljev in graditvi tovarne aluminija. Marsikateri občan markovske občine je preživel v Strnišču jetniške dni, je tam gladoval in trpel.

CHOPINOV VEČER V PTUJU

Koncertna direkcija Slovenije Ljubljana je priredila v Ptuju v Glasbeni šoli v četrtek, 10. marca 1960, »Chopinov večer« ob 150-letnici skladateljevega rojstva.

Sodelovali so slušatelji Akademije za glasbo v Ljubljani Marjanca Koroščeva, Marija Kocjančičeva, Andrej Jarc, Aci Bertoncelj (pianisti) in Vera Klemenškova (mezzosopranistka). Komentator je bil Danilo Pokorn.

PTUJSKI TEDNIK za otroke

Dragi otroci!

Pod gornjim naslovom bo v bodoče Ptujski tednik objavljal prispevke, ki jih boste radi brali predvsem vi otroci. Za vsako številko Tednika vam bomo pripravili kakšno kratko povestico ali pesmico, ali kakšen drug prispevek, ostali prostor pa boste kar sami napolnili. Tokrat objavljamo že vaša dva prispevka, ki sta nam ju poslali dve pridni deklici iz Hajdine.

Pričakujemo, da bo takšnih in podobnih pisem vedno več, da bo mnogo otrok, ki čitajo Ptujski tednik, začelo objavljati v njem svoje zanimive doživljaje in drugo, kar bodo hoteli povedati širšemu krogu svojih vrstnikov in vrstnic.

Naj vam povemo še to, da bomo tri najpridnejše dopisnike ob koncu leta nagradili z lepimi knjigami. Zato, otroci, le pridno pišite, vsakega vašega pisma bomo veseli.

Vas vse pozdravlja urednik.

Ogled poljedelskih strojev v hajdinski KZ

Prišel je mesec marec in z njim začetek pomladi. V tem mesecu bomo začeli obdelovati naša polja, vrtove, čistili bomo travnike. Za poljska dela bomo rabili tudi stroje. Tako smo si učenci 5. a in 5. b razreda dne 2. marca 1960 ogledali v Kmetijski zadrugi v Hajdini stroje, ki se rabijo v naprednem kmetijstvu.

V starih časih je človek obdeloval zemljo z golimi rokami. Pozneje si je že napravil leseni plug in drugo orodje. Današnji način obdelovanja zemlje je precej drugačen. Zlasti kmetijske zadruge in državna posestva obdelujejo zemljo s stroji. Ob obisku v Kmetijski zadrugi v Hajdini smo si ogledali najnovejše stroje. Sprejel nas je prijazni upravnik tov. Maks Kampl, ki nam je uporabo strojev lepo razložil. Pokazal nam je traktor, ki orje do 22 cm globoko brazdo, mlatilni stroj, ki zmlati na uro 1700 kg žita, brano, ki brana 4 m široko in 1 ha na uro. Videli smo tudi trosilec umetnega gnojila, ki meče v širino 6 m ter se ne uporablja v vetru. Krožno žago uporabljamo, da nas razbremeni ročnega dela. Trijer rabimo za čiščenje žit, podrahljač se rabi za delo v jeseni, krožne brane pa za oranje deteljišč in travnikov. Stiskalnice rabimo za stiskanje sadja in grozdja. Traktorji s prikolicami nam služijo za prevoz kmetijskih pridelkov in imajo nosilnost 4 ton. Zaprašilec za krompir služi za prašenje krompirja.

Ko smo si vse ogledali, smo se tov. upravniku zahvalili za pojasnila ter se vrnili v šolo.

Marija Rogač,
5. b razred, Hajdina

Elektrarna v Hajdošah

V Hajdošah že pripravljajo material za hidrocentralo. Učili smo se o tem in smo si šli pogledat.

Prišli smo v Hajdoše. Med potjo smo nabirali zvončke. Videli smo tri buldožerje in dva bagerja. Presenečeno smo opazovali te stroje, ki nadomeščajo delo človeških rok. Ti stroji so mnogo naredili. Delovodja je povedal, da še pride pozneje mnogo bolj zanimivo delo.

Tja bomo še šli večkrat pogledat.

Rozika Horvat,
5. b razred, Hajdina

Miš v sodu z vinom

Ko se je miš klatila po tuji kleti, je padla v sod, poln sladkega jeruzalemca. Začela je na vso moč cviliti in zaman se je skušala ujeti na gladkih stenah.

Vpitje je slišala hišna mačka ter se brž priplazila v klet.

Vprašala je miš:

»Zakaj vendar tako obupno vpiješ?«

Miš je čofotala po vinu in v smrtni grozi dejala: »Reši me, sicer utonem!«

Mačka se je mirno umivala in ji hladno odgovorila: »Kaj me briga. V tej kleti nimaš kaj iskati.«

»Ne vzdržim,« je zastopala miš, »pomagaj mi vendar!«

»Trenutek,« je pomislila mačka, »kaj mi daš, če te rešim?«

Miš je obupano lovila sapo. »Vem za klet, v kateri boš našla obilico slanine in sira.«

Mačka se je nevoljno namrdnila. »To ni zame.«

»Vem za pekarijo,« je rekla miš skoraj prisegajoče, »kjer boš našla potice, rozine... in...«

Mačka je zavihala nos. »Tudi tega ne maram. Pač pa te rešim, če mi obljubiš, da te lahko požrem.«

Miš se je stresla od groze. Ker ji je vino segalo že do vratu, je žalostno zastokala: »Dobro. V vse privolim, kar hočeš. Sedaj pa le pohiti, sicer utonem!«

Čez nekaj sekund je bila miš že na varnih tleh. Stresla se je in vino je brizgalo od nje kot dež. Nato pa je brž smuknila v varno luknjico.

Mačka se je stresla zaradi jeze in razočaranja ter zavreščala: »To ni pošteno. Nisi izpolnila pogodbe. Ali ne veš, kaj si mi obljubila?«

Miš pa ji je, varna v svojem skrivališču, zabrusila nazaj: »Prav nič ne vem. Kdor je vinjen, mnogo govori in obljublja, česar pozneje ne izpolni.«

Janez Fašalek

Za vsakogar nekaj zanimivega

Dramatika in lepota

Beseda drama je grškega izvora in pomeni dejavnost, akcijo. Literatura je umet. izražanja s pomočjo pisane ali govorjene besede. Spočetka je bila beseda hranilnik za vsa mogoča dognanja. Najprej se je oddvojila od znanosti, nato od filozofije. Šele v grški dobi (toda ne še popolnoma) je postala, kar pomeni danes.

Lirika govori o notranjem dogajanju v človeški psihi. Ukvarja se s čustvi, delovanjem čustev ter njihovimi prevrati, raznimi doživetji itd. V izraziti epiki ali dramatiki govori avtor o notranjih prevratih junakov, vendar to ni poglavitni pomen. Epika se bavi predvsem z vrsto procesov in kaže, kako se velika dejanja pripravljajo in razvijajo v človeški notranjosti. Ona lahko govori objektivno, stvarno in hladno, pravo nasprotje liriki, ki je nabita s čustveno energijo. V tem oziru ji je dramatika zelo blizu, bližja kakor epiki. Lirika je torej dogodek v človeku, epika — človek v dogodku, dramatika — dogodek iz človeka.

V starogrški drami je bil človek le pogojno izhodišče, kljub izreku »Mnogo je velikega na svetu, toda nič bolj velikega kot človek«. To je bilo pri Grkih le delno uresničeno. Nad vsem je vladala volja bogov, nadosebna sila. Pravo nasprotje temu je renesančna Shakespearova dramska forma. Tu je človek brezpogojno središče drame in usode same. Nazorska osnova je svobodoumna, renesančna, individualistična. V renesansi je dramatika dosegla višek takrat, ko je človek zavrgel kolektivno versko zavest, ko je sprostil individualne sile in ko je bil optimističen pri ocenjevanju kaj zmore nazorska osnova, temelječa na organskem pojmovanju človeka in življenja, je ustvarila pri Shakespearu ravnovesje med miselnim in čutnim svetom. Njegove osebe so monomani, veliki značaji (Macbett, Romeo in Julija). Ti »obsedenci« smatrajo svet za odpor ki ga morajo premagati, to so pravi dramski junaki in njihovo življenje je izrazito dramatično.

Tudi v današnji drami je človek tvorec življenja. Nova drama bo morala upoštevati pri prikazovanju dogodkov tudi kolektivne sile. Cilj dramatike je prikazovati življenje kot produkt človeških sil in produkt razmerja med značaji, vzroke dogodkov.

Lepota je neposredno vezana z nakopičenostjo vitalnih sil. Te si le s posebno intenziteto predelujejo neko materijo. Lepota ni drugega kot posebno intenzivna predelanost snovi po neki živi sili, zato je lep nek naravni pojav, ker se v njem izraža nakopičenost naravnih sil. Oblikovalna snov, kjer so izražene vse svojstvene sile človeka, je lepa. Samo v umetninah so vsebovane vse te tvorbe, one so najaktivnejši izraz človeka. Umetnost je človeška tvornost, v kateri se najpopolneje izražajo vse človekove sile. Kriteriji za določanje umetnostnih kvalitet so jasni. Umetnina, ki vsebuje največ človeških lastnosti je polna umetnina in ravno v dramatiki pridejo ti momenti najbolj do izraza. Tu se prikazuje dejavnost, konflikt igre in protiigre, padci ter vzponi, vse kakor odsev valovanja življenja. Drama je neka kriza življenja, v kateri »temperatura« dvigne dejanje, ko pa se sile izčrpajo, se življenje normalizira.

SB

Atomske centrale v ZDA

Po načrtu za gospodarsko izkoriščanje atomske energije naj bi v ZDA že 1964. leta gradili atomske centrale z zmogljivostjo po 1,300.000 kW, kar bo vsekakor moč, ki je danes tudi največje atomske centrale še ne dosežejo. Spričo tega, da ima Amerika še velika naravna bogastva »klasičnih« energetskih surovin — nafte in premoga — izkoriščanje atomske energije tam še precej let ne bo gospodarno, toda v ZDA kljub temu že sedaj računajo, da bodo v prihodnjih nekaj letih vložili nekaj milijard dolarjev v razvoj atomskih central.

V šestih letih nameravajo proučiti deset različnih tipov atomskih reaktorjev, število sedanjih reaktorjev, ki niso namenjeni za vojaške potrebe in ki jih imajo sedaj v ZDA osem, pa se bo v teh letih povečalo na 23.

Nedavno tega pa so v mestu Monroe v Michiganu (ZDA) zgradili prvo atomsko centralo, ki je last nekega podjetja. V to centralo sedaj vgrajujejo atomski reaktor, kakršne izdeluje ameriška komisija za atomsko energijo. Ta prva zasebna atomska centrala v ZDA bo imela zmogljivost 100.000 kW in bo po načrtu začela obratovati že konec letošnjega leta.

Pretresljiv dokument vojnih dni

Na Poljskem so našli dnevnik 12-letnega Žida Davida Rubinoviča

Pred nedavnim so na Poljskem našli zanimiv dokument iz dni vojne in okupacije — dnevnik 12-letnega poljskega Žida Davida Rubinoviča, ki so ga ubili Nemci. Ta dnevnik, ki ga je napisal v petih šolskih beležnicah za matematiko dvanajstletni deček, je izzval na Poljskem veliko zanimanje, kmalu pa bo objavljen v raznih jezikih.

Dnevnik so našli sosedi v demolirani hiši Davidovih staršev in šele sedaj je slučajno prišel v javnost. Poljski listi so začeli objavljati podatke iz biografije in izvlečke iz dnevnika nekateri znani evropski in ameriški založniki pa so si že zagotovili avtorsko pravico zaradi objave Davidovega dnevnika.

Dnevnik malega Davida iz časov vojne, okupacije in rušenja ni prvi te vrste v svetu. Pretresljiv dnevnik Ane Frank je že znan po vsem svetu bralcem, gledališčem in kinematografskemu občinstvu. Beležke malega Davida — »Davideka« — zajemajo obdobje od marca 1940 do prvih dni junija 1942. Dnevnik vsebuje, kar je zapustil deček David Rubinovič: pet razcefranih šolskih beležnic, izpisanih z zelo skrbnim otroškim rokopisom. V teh beležnicah so z lakonskimi stavki zabeleženi doživljaji mladega bitja, ki so ostali kot dokument tistega časa, mučenj in trpljenja.

Poljski tisk je pozval javnost, naj vsi tisti, ki vedo kaj podrobnejšega o usodi Davida Rubinoviča, to takoj javijo. Na ta način bo mogoče izpopolniti dnevnik, ki ga ocenjujejo kot zelo dragocen, pa čeprav pretresljiv dokument.

Histeričen lov

Skoraj tri tedne je pet ladij argentinske vojne mornarice in argentinsko vojno letalstvo zaman iskalo dve neznani podmornici, ki sta se menda pojavili v orgentinskem zalivu Golfo Nuevo. Ta lov je bil precej histeričen, saj niso štedili z razstrelivom, ki so ga z letal in ladij vsipali v vodo. Razen tega je prišlo do prepira med mornarico in letalstvom. Drug drugega so obtoževali zaradi neučinkovitosti pri iskanju podmornic.

Stalen strah pred subverzijo, ki se je v obdobju hladne vojne vcepil v glave mnogih ljudi po svetu, je verjetno tudi v Argentini še sedaj tako močan, da ni izključeno, da je šlo v tem primeru za privide.

Na vprašanje novinarjev, kaj misli o podmornicah ob argentinski obali, je podpredsednik sovjetske vlade domiselno odvrnil: »Predvsem bodo ladje pobile mnogo rib.«

Prejšnji teden pa so argentinske oblasti izjavile, da so ustavili lov na podmornice in da so vojne ladje odšle na drugo mesto. In nič več...

LETALSKE NESREČE V ENI NOČI

Noč med 25. in 26. februarjem bo prav gotovo s črnimi črkami zabeležena v zgodovini letalstva. Kakor so sporočile svetovne časopisne agencije, se je pripetilo to noč na ameriški in evropski celini več hudih letalskih nesreč, ki so terjale mnogo človeških žrtev. Po že omenjenih poročilih se je največ ljudi ponesrečilo, ko sta se nad zalivom Ria v Braziliji zaleteli dve letali. Nič manj huda ni bila letalska nesreča, ko je na mednarodnem letališču Shanon v Irski eksplodiralo letalo. Ti dve nesreči prištevajo med osem velikih letalskih nesreč, ki so se pripetile v tem letu.

Pri nesreči nad zalivom Ria je bilo ubitih 66 potnikov in letalcev. Nesrečo so preživeli samo trije potniki. Predsednika Eisenhower in Kubiček, ki sta bila v času nesreče v Sao Paolu, sta obiskala preživele Američane v bolnišnici, kamor so jih prepeljali, da bi jim nudili zdravniško pomoč. Toliko je ostalo živih potnikov od skupno 44, kolikor jih je bilo v ameriškem letalu. V drugem, brazilskem, ki je trčilo v ameriško letalo, je bilo 21 potnikov in štirje letalci. Med temi ni nihče preživel nesreče. Nesreča se je zgodila v gosti megli in dežju.

Med ponesrečenimi letali te noči je tudi veliko štirimotorno letalo italijanske družbe »Alitalia«. S 40 potniki je odletelo iz Rima v New York. V letalu je bilo 12 letalcev. Letališče v Shanonu je zadnje postajališče za letala, ki letijo čez Atlantik. Na letališču so v rezervoarje letala nalili 7000 galonov bencina. Letalo je potem zdrselo po glavnem vzletišču in se začelo dvigati. V tem trenutku je prišlo do več zaporednih eksplozij. Letalo se je vžgalo. Gorelo je tako močno, da so videli požar tudi 30 km daleč. Nekaj ljudi je sicer ostalo po nesreči živih, vendar je njihovo življenje še vedno v resni nevarnosti.

Poleg teh dveh sta se zgodili še dve letalski nesreči na Portugalskem in na Kubi, ki sta terjali 6 mrtvih, štirje pa so hudo ranjeni.

HUMOR

Nesporazum

»Ali mi lahko posodiš jurija?«
»Kaj boš z njim?«
»Rad bi si z njim pomagal!«
»Veš, naš Jurij rad ne dela!«

V avtobusu

»Ugasnite cigareto! Poglejte, kaj tu piše!«
»Prvo bo šlo, drugo pa težko, ker sem očala doma pozabil!«

Enakopravnost

»Še en obrok, pa bo konec mojega dolga«
»Kaj pa boš potem vzela?«
»Zdaj boš ti vzel, pa bom jaz plačevala!«

PRVA SONČNA POSTAJA V JUGOSLAVIJI

Kakor druge države, v katerih učenjaki proučujejo možnost za izkoriščanje sončne energije, bo verjetno tudi Jugoslavija dobila sončno postajo, ki bo prva ustanova take vrste v naši državi. Postajo bi po načrtu zgradili v istrskem mestu Piranu, kjer bi montirali velik sončni reflektor.

Domači strokovnjaki mislijo, da bi se morala taka postaja vsekakor zgraditi. Posebno radi tega, ker poraba sončne energije prehaja v vse večjo uporabo v znanosti in tehniki. Kakor je znano, se energija te vrste pretvarja ali v električno ali pa v toplotno silo. V tehnično zelo naprednih državah delajo poizkuse v obeh smereh in so doseženi rezultati velikega pomena za napredek tehnike.

V Jugoslaviji bi to energijo izkoristili za izparevanje. Na ta način bi z destilacijo morske vode dobili sladko, s čimer bi bil rešen problem, ki teži vso dalmatinsko obalo, namreč pomanjkanje pitne vode. Poleg tega bi iz sončne energije pridobivali toploto, ki bi koristila vsem tistim primorskim krajem, kjer ni lesa oziroma goriva.

Teleskop

Strokovnjaki pravijo, da je zamisel izgradnje sončne postaje dobra in koristna, vendar je prej treba rešiti še vprašanje tako imenovanih polprevodnikov, ki jih dobijo iz sulfida, selenida in telurida. Vsi ti elementi so neobhodno potrebni pri izkoriščanju energije sonca. (Pres-servis)

— — —

VINSKA TRTA NA JEZERSKEM DNU

Vinska trta je veliko večja prijateljica sušnega kakor deževnega vremena, vendar lahko obrodi, tudi če preživi vsako leto sedem mesecev pod vodo. To lahko potrdijo vinogradniki iz Žmavca na jadranskem otoku Dugi otok, kjer že pol stoletja gojijo vinsko trto na dnu dveh manjših kraških vrtač, ki ju vsako leto poplavi voda.

Domačini imenujejo ti dve jezeri Veliko in Malo jezero, čeprav ima celo Veliko jezero komaj 1 kvadratni kilometer površine. Obe jezeri sta polni vode od novembra do maja, pa vendar se je pred petdesetimi leti neki domačin domislil in posadil na dnu jezera vinsko trto. Nahče ni verjel, da bo trta uspevala, toda vinogradnik je vztrajal in trta se je navadila, da sedem mesecev preživi pod vodo. Trto je vinogradnik obrezoval kar v čolnu. Videč ta uspeh, so tudi drugi kmetje začeli obdelovati proste površine in danes ima vsa vas v teh dveh jezerih svoje vinograde.

Trgatev se začne v septembru, v začetku novembra pa že pride voda in napolni obe jezeri. Trta izvrstno rodi in grozdje je dobro. Vsak trs daje tri do štiri litre vina. V nekaterih letih je grozdje teh »podvodnih vinogradov« veliko boljše kot iz katerega koli drugega vinograda na Dugem otoku.

—

Najnovejši radar

Z odkritjem radarja je prevladalo mnenje, da je ta naprava alfa in omega v varnosti letalskega prometa. Pokazalo pa se je, da tudi ni brez svojih slabih strani, kar mu pač ne dovoljuje naziv popolnega in zanesljivega pomočnika sodobnemu pilotu. Tudi najbolj izpopolnjen sistem radarja še ni povsem zanesljiv in strokovnjaki s tega področja še daleč niso izrekli svoje zadnje besede. Dva med njimi sta neumorno iskala in študirala doslej najbolj popolne radarske sisteme, da bi našla še popolnejšo rešitev. Prizadevanje menda ni bilo zaman. Njuni izsledki so pokazali, da je možno izdelati poseben radarski sistem, ki bi lahko hkrati »opazoval« na vse strani in opozoril pilota hitrih letal na nevarnost. Svoj izum sta profesorja krstila z nazivom »Radarvision« in pri dosedanjih poskusih je pokazal precejšnje prednosti pred doslej najbolj znanim in popolnim radarjem.

»Radarvision«, z razliko od normalnega radarja, pokaže pilotu ne le določene objekte na zaslonu, pač pa celotno področje, tako da pilot natanko vidi, kaj se v določeni razdalji pred njim nahaja. Novi radarski sistem bo prav zato odigral pomembno vlogo tudi pri letališčnih kontrolah letenja in v izvidniškem letalstvu. Večje število detektorjev omogoča, da »Radarvision« »vidi« zares na vse strani. Nadalje je ta naprava lažja od normalnega radarja, kar je še zlasti razveseljivo pri vgrajevanju v letala. Sočasno posreduje več podatkov kot običajni radarski sistem in je v svojem delovanju bolj zanesljiv, kajti eden od profesorjev trdi, da naprava še vedno deluje, tudi če odpove eden detektorjev. Tako bo nova naprava prav gotovo brž našla širok krog koristnikov.

*

Zdrava človeška pamet

Posvečeno človešivu

Arkadij Timofejevič Averčenko, ruski satirični pisatelj, posnemalec Čehova, se je uveljavil s svojimi črticami in novelami v emigraciji. Po Oktobrski revoluciji je zbežal preko Carigrada v Jugoslavijo, križaril po Evropi in umrl leta 1925 v Pragi. Izdal je več zbirk različne vrednosti. Najboljše so njegove satirične črtice s tragičnim ozadjem.

V vojno ministrstvo neke države — vseeno katere — je prišel nekega dne očividno pribrisan gospod in zahteval: »Peljite me k nekomu, ki ima kaj soli v glavi! Nekaj važnega bi mu rad povedal.«

»V čem pa se naj spozna?« so ga vprašali.

»V letalstvu. Sem nekaj iznašel in bi rad prodal izum, ki bo postavil vso vojno tehniko na glavo. Kdor kupi mojo skrivnost, bo poslej imel premoč nad sovražnikom. Posihmal bo moj izum odločal o porazu in zmagi.«

To je seveda vse silo razveselilo in so izumitelja nemudoma peljali k staremu, častitljivemu generalu.

General ni bil nič manj vesel kakor drugi, ponudil je izumitelju klubski naslonjač in ga prav vljudno vprašal:

»Kaj ste iznašli, blagorodje, če smem vprašati?«

»Sestavil sem tip zračne križarke, ki se drži teden dni v zraku, nosi bataljon vojakov in kljubuje vsaki nevihti. Morda boste kupili mojo zračno križarko?«

In ko je general obljubil s častno besedo, da ne bo zlorabil izumiteljevega zaupanja, je le-ta potegnil iz torbe obsežen zavoj in razgrnil svoje načrte in risbe.

»Da...,« reče general, ko je pregledal risbe, »to vsekakor drži, je res, kar pravite... Za koliko bi nam pa iznajdbo prodali?«

»Za milijon.«

»Imenitno!« reče general in ga objame. »Nate nakaznico za državno blagajno. Okrogel milijon. In lepo zahvaljeni. Če pa boste kdaj spet kaj izumili, prosim, le kar pridite!«

»Že zdaj imam nekaj za vas,« prekanjeno reče tujec. »Nekaj res občudovanja vrednega.«

»In to je —?«

»Sestavil sem top, ki v nekaj trenutkih razbije vašo zračno križarko, in sicer tako temeljito, da cepne na tla kakor mlanska vreča. Križarka je zoper to orožje docela brez moči.«

»Na, slišite vendar!« reče general in namršči obrvi. »To mi je pa le nekoliko španisko..., kaj vas res ni nič sram? Najprej izumite zares uporabno zračno križarko in jo potem sestrelite z lastnimi topovi na kosce...«

»Ne vem, zakaj naj bi se sramoval,« ravnodušno odgovori gost. »Boste vendar priznali, da se vojna tehnika venomer izpopolnjuje in da nihče ne sme ostati sredi pota, po katerem je krenil, če noče zaostati in podleči, kadar gre zares. Moja zračna križarka je vsekakor strahovito orožje. Potemtakem je očitno, da je treba zoper njo izumiti obrambo...«

»Hm, hm — teoretično tega seveda ne moremo ovreči, toda v praksi — nu, prav. Nič ne bi rekel, če bi kdo drug sestavil takšen top in nam ga ponudil na prodaj. Ampak takole... vi sami...?«

»Gromska strela!« reče tujec in tleskne z rokami. »Kakor da to ni vseeno! Zdaj mi pa povejte, prosim: ali bo kaj drugače, če zdajle zaprem vrata za seboj, si obrijem brke, oblečem drugo suknjo, pridem pri istih vratih in vas pozdravim, kakor da vas nisem še nikoli videl? Če vam je to povšeči, vam kajpak rad ustrežem.«

General pravzaprav ni bil tak teleban, zato ga je bilo nekoliko sram, saj je vendar sprevidel, da je res neumno bleknil.

»Pa naj bo,« je rekel obotavljaje se. »Kaj si hočemo drugega, kakor da kupimo vaš top, če nočemo, da ga prodaste drugim, saj to pravico imate. — Koliko?«

»Milijon.«

General je napisal nakazilo, potapljal izumitelja po ramenu in dobrohotno rekel:

»Vi ste pa res prebrisan dečko!«

»Oho! To pa, to!«

»Da, za vraga...! Sestaviti takle top...«

»Nu, tako hudo pa spet ni — za vsako bol najdeš na svetu pravo zel...«

»Seveda, ampak, pravim, kolikor razvidim po risbah...,«

»Da, da, vsekakor... Tale top je strahovito orožje. A vendar...« Izumitelj se je spet pogreznil v naslonjač, navidezno nedolžno pogledal generala in zvijačno rekel:

»... a vendar.. Kaj porečete, če vam zaupam majhno skrivnost, ki vas utegne zanimati, namreč: za varstvo zračne ladje zoper top sem izumil oklep — tako čvrst oklep, da ga top še oškrniti ne more...«

General se je prijel za glavo.

»O, kaj bi me res radi spravili ob pamet...?! Kdor tako dela kakor vi, je nizkoten — je podel — je brez vsake časti...«

Tujec je nabral čelo.

»Nikoli ne trgujem nečastno, zapomnite si to! S kakšno pravico mi kaj takšnega očitate?! Je morda moja zračna križarka zanič? Odlična je. Je morda moj top zanič? Mojstrovina je. Kaj bi torej še radi? Ali sem vas morda pretental ali ukanil?!«

»Vi bi mi bili morali takoj ponuditi oklep.«

»Dovolite!« prevdarno reče izumitelj. »Vojna umetnost — in vojna tehnika še prav posebno — se mora organično razvijati, če naj bo zanesljiva. Takšnih preskokov, kakor vi mislite, ni.«

Nato sta nekaj trenutkov oba molče sedela. General je napenjal možgane, izumitelj pa je mirno kadil svojo cigaro.

Pravzaprav bi mu bil general najrajši spet očital, da bi bilo bolje, če bi mu bil kdo drug ponudil oklep, a se je bal, da si bo tujec vnovič hotel obriti brke... Ne, res, zakaj bi se vrh vsega še izpostavljal posmehu?... Odločil se je torej in prišel z besedo na dan: »Koliko?«

»Milijon.«

»Zadovoljite se vsaj s polovico.«

»Še malo ne,« ovrže gost. »Drugi bi mi plačali celo dva milijona.«

»Da, da...,« vzdihne general. »Vi nenasitnik...! Nu, zastran mene... nate — vzemite svoj milijon! V božjem imenu! Ugonobili nas boste!«

Izumitelj položi nakaznico k prvima dvema, stisne generalu roko in stopi k vratom.

»Slišite!« ga pridrži general. »Le še trenutek! Vi ste torej o svojem trdno prepričani? Hočem reči: da oklep kljubuje vsakršnemu topovskemu ognju?«

Tujec se nasmehne.

»Iz mojega topa? I, seveda.«

»Potem takem lahko mirno spimo?«

»Kajpak. Se pravi, če ne bodo izumljeni novi naboji s posebno probojno močjo.«

»Kako? Mar mislite docela resno, da jih bodo izumili?«

»Ni dvoma!«

»Usmiljena nebesa! Kdaj pa?«

»So... so že izumljeni...«

»Kdo...?«

»Jaz.«

»O, za vraga, vendar... Zakaj pa niste tega takoj povedali?!«

»Kako da ne? Saj vam vendar pravim: takšni naboji so že izumljeni.«

General se porogljivo zasmeje.

»Tako, tako... in zdaj nam boste torej ponudili nove naboje, kaj ne? In ko bomo kupili naboje, se boste spet režali in nam povedali, da imate na razpolago še en oklep — oklep zoper lastne naboje, kajne?«

»Prav za res.«

»In ko nas boste spet ožali za milijon, boste spet izumili nov naboj in nov oklep, kajne?«

»Seveda.«

General je opletal z rokami kakor obseden, si izruval šop las in vreščal:

»Hudič vas poberi... živega... zemlja naj vas pogoltne...! Zvabili ste nas v zasedo, da se ne moremo izmazati. Ropate nas! Vi goltate našo kri, vi ugonabljate našo državo! Kdo ste! Vsaj ime nam povejte, da vas bomo lahko na vseh križpotjih preklinjali.«

Tujec je poskočil. Njegov obraz, na katerem je dotlej lebdel porogljiv smehljaj, se je zmračil: njegova spodnja ustnica je v zadržani jezi drhtela. »Zmerjate me lahko kolikor vam drago,« je hladno rekel. »S tem ne boste ne vi modrejši, ne jaz neumnejši... Svojega imena vam ne izdam; če bi pa imel količkaj več pameti, kakor je imate, bi bili izprevideli, da sem poosebljena logika, da nisem nič drugega kakor zdrava človeška pamet. Z vašo pametjo pa je hudo narobe in prav zato tudi ne morete razumeti, da je čisto vseeno, ali se vaša država ugonobi s tekmo v oboroževanju v desetih letih ali v desetih minutah. Človeški genij vam je spregovoril in vi, — vi, domišljavec, ga postavljate pred vrata. To mi je sicer prekleto malo mar; vsakdo se osmeši in ugonablja, kakor pač sam najbolje ve in zna. A vi, vi niti nimate dovolj temperamenta, da bi se vsaj na mah in temeljito ugonobili. Sluga pokoren...!«

Po teh besedah je tujec zaloputnil vrata za seboj in zapustil vojno ministrstvo države, katere ime nam je konec koncev lahko deveta skrb.

— — —

PTUJSKI TEDNIK

RTV Ljubljana

NEDELJA, 13. MARCA

6.00—6.30 Nedeljski jutranji pozdrav — vmes ob 6.05—6.10 Poročila, vremenska napoved in dnevni koledar. 6.30 Igra kmečka godba, vmes nekaj narodnih ob spremljavi harmonike. 7.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in objava dnevnega sporeda. 7.15 Reklame. 7.30 Radijski koledar in prireditve dneva. 7.35 Popevke za nedeljsko jutro. 8.00 Mladinska radijska igra — Rosanda Sajko: Palček piščalček. 8.50 Zapojmo po domače... 9.10 Z glasbo v novi teden. 10.00 Še pomnite, tovariši... Stane Mešič: V zasedi. 10.30 Majhna orkestralna matineja. Hector Berlioz: Trije odlomki iz Faustovega pogubljenja. — G. Bezet-Pablo Sarasate: Carmen - fantazija. — Zdenek Fibich-Pomlad - simfonična pesnitev. 11.08 Pojo zabavni zbori. 11.30 Zdravko Štefančič: Bosenske metamorfoze (reportaža). 12.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — I. 13.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in objava dnevnega sporeda. 13. 15 Obvestila in zabvna glasba. 13.30 Za našo vas. 13.45 Mali koncert orkestra Raphaele. 14.15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — II. 15.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in obvestila. 15.15 Reklame. 15.30 Po Slovaški in Romuniji vas vodi pihalni orkester LM p. v. Rudolfa Stariča. 16.00 Humoreska tega tedna — Ilf-Petrov: Ljubitelji nogometa. 16.20 Zvoki za razvedrilo. 16.30 Šestdeset minut športa in glasbe. 17.30 Radijska igra — Norman Corwin: Čudežna gosenica. Režija: Tugomir Tory. 18.03 Veliki orkestri — znane melodije. 18.30 Dva zbora in dva samospeva Miroslava Vilharja. Zjutraj (pole Ljubljanski komorni zbor p. v. Milka Škoberneta) — Slovo (Samo Smerkolj); Oh, da bi znala — Zvečer (Ljubljanski komorni zbor p. v. Milka Škoberneta). 18.40 Igra trio Slavka Avsenika. 19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba. 19.30 Radijski dnevnik in športna poročila. 20.05 Izberite melodijo tedna! (zabavno glasbena oddaja z nagrado). 21.00 Ob knjigi pesmi Huga Wolfa. Spominska oddaja ob 100-letnici skladateljevega rojstva. 22.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in pregled sporeda za naslednji dan. 22.15 Zaplešite z nami! 23.00 Poročila in pregled tiska. 23.10 Camille Saint-Saens: Omfalin kolovrat — simfonična pesnitev. (Orkester koncertnega združenja Colonne dirigira Louis Fourestier.) 23.00 Popevke za lahko noč. 24.00 Zadnja poročila in zaključek oddaje.

Rojstva, poroke in smrti

na matičnem področju Ptuj

Rojstva: dečke so rodile: Elizabeta Lajh, Gerlinci 31 — Jožefa; Angela Rejec, Zavrč 6 — Maksimiljana; Marija Berlak, Dragovič 24 — Bogdana; Dragica Kovač, Središče 154 — Mirana; Margareta Šprah, Ptuj, Vošnjakova 5; Jožica Mihelič, Grajenščak 39 — Zvonka.

Porok ni bilo.

Smrti: Marija Bedrač, Zagrebška 54 — Ptuj, roj. l. 1883, umrla 7. marca 1960; Jožefa Hrašovec, Bučkovci 55, roj. l. 1885, umrla 5. marca 1960; Valerija Supej, Bučečovci 4, roj. l. 1960, umrla 3. marca 1960; Janez Horvat, Zabovci 92, roj. l. 1888, umrl 3. marca 1960.

KINO

MESTNI KINO PTUJ

Že pokojni Marrio Lanza

predvaja od 11. do 13. marca ameriški barvni film **»Arrivederci Roma«** in od 15. do 17. marca mehiški film **»Upor obešenih«.**

KINO »SVOBODA« KIDRIČEVO

predvaja 12. in 13. marca angleški barvni film **»Rihard III.«.**

KINO MAJŠPERK

predvaja 12. in 13. marca ameriški barvni film **»Piknik«.**

KINO MURETINCI

predvaja 13. marca ameriški film **»Gospodar Ballantrea«.**

KINO »VEDROST«, MIKLAVŽ PRI ORMOŽU

predvaja 12. in 13. marca češki barvni film **»Dobri vojak Švejk«.**

Terenska služba zdravnikov

Dežurstvo splošnih zdravnikov se vrši od 14. do 7. ure po sledečem razporedu:

11. 3. dr. Slobodan Žakula,
12. 3. dr. Ladislav Pirc,
13. 3. dr. Ladislav Pirc,
14. 3. dr. Nada Pavličev,
15. 3. dr. Emil Blagovič,
16. 3. dr. Franc Rakuš,
17. 3. dr. Ladislav Pirc.

Pomožni dežurni zdravniki vršijo dežurno službo po potrebi, in sicer od 16. do 20. ure po sledečem razporedu:

11. 3. dr. Fran Brumen,
12. 3. dr. Emil Blagovič,
13. 3. dr. Emil Blagovič,
14. 3 dr. Franc Rakuš,
15. 3. dr. Ladislav Pirc,
16. 3. dr. Nada Pavličev,
17. 3. dr. Emil Blagovič.

Pomožna ambulanta v Juršincih posluje vsako sredo in vsako soboto od 14. ure dalje.

Pomožna ambulanta Podlehnik posluje vsak ponedeljek, sredo in petek od 14. ure dalje.

Dežurstvo otroških zdravnikov traja od 14. do 19. ure po sledečem razporedu:

11. 3. dr. Aleksander Poznik,
12. 3. dr. Ljuban Cenčič,
13. 3. dr. Ljuban Cenčič,
14 3. dr. Ljuba Neudauer,
15. 3. dr. Ljuban Cenčič,
16. 3. dr. Ljuba Neudauer.

Otroške posvetovalnice:

11. 3. v Ptuju od 14. ure dalje; 15. 3. v Grajeni, Selu in Gorišnici od 13.30 dalje; 17. 3. v Podlehniku, Gruškovju in Dornavi od 13.30 dalje.

Vse informacije in naročila za hišne obiske sprejema dežurni center Zdravstvenega doma Ptuj, številka telefona 70 in 80.

Hišne obiske naročajte v dopoldanskih urah, pozneje naročeni hišni obiski se bodo izvršili samo v nujnih primerih.

Protituberkulozni dispanzer Zdravstvenega doma Ptuj posluje do nadaljnjega vsak dan od 7. do 13. ure razen torka. Rentgenski pregledi pljuč se vršijo v torek popoldan od 13. do 18. ure, v soboto dopoldan od 7. do 13. ure za vse, ki se zdravijo za TBC, in v sredo dopoldan od 7. do 13. ure za vse ostale, ki želijo biti pregledani na pljučih.

Specialistična internistična ambulanta dr. Andrej Lušicky posluje vsak dan, razen srede in sobote, od 12. do 14. ure.

Uprava ZD Ptuj

ŠPORTNA AKTIVNOST V PTUJSKIH DELOVNIH KOLEKTIVIH

Komisija za telesno vzgojo pri občinskem sindikalnem svetu ima prav sedaj največ dela, saj je na pragu športno tekmovanje med delovnimi kolektivi. Komisija je razpisala zimske športne delavske igre v štirih športnih panogah, in sicer: namizni tenis, šah, kegljanje in streljanje z zračno puško. Posamezni delovni kolektivi so z velikim razumevanjem in veseljem takoj prijavili svoje ekipe za te zanimive športne panoge. Po posameznih sindikalnih podružnicah je to tekmovanje aktiviziralo delo podružnice saj je delavcu v tovarni potreben šport kot razvedrilo na eni strani in obnavljanje njegove fizične kondicije, združeno z zdravo zabavo.

Komisija pri občinskem sindikalnem svetu je večkrat razpravljala o športnem življenju v kolektivih in ugotovila, da je zanimanje precej veliko. Tako je razpisala zimske delavske igre in se je do sedaj prijavilo 55 ekip raznih sindikalnih podružnic iz območja Ptuja. Ta rezultat je zelo razveseljiv, saj je na tem območju nekaj nad 60 sindikalnih podružnic. Veliko število prijavljenih ekip pove, da so v naših kolektivih razne športne panoge zelo priljubljene. Toda v Ptuju je še vedno problem, najti v tem času prosto dvorano kjer bi se to tekmovanje odvijalo. Zato so bili prisiljeni porazdeliti razne športne panoge po skupinah. Tako bodo po turnirskem sistemu igrale prijavljene ekipe v šahu v dveh skupinah, prav tako namizni tenis. Ekipno tekmovanje se prične že v tem tednu, tekmovanje v namiznem tenisu pa je preloženo na drugi teden, ker so potrebni rekviziti v popravilu. Skupaj sodeluje 55 ekip, največ je prijavljenih v streljanju z zračno puško — 22 ekip. V panogi namizni tenis se je do sedaj prijavilo že 12 ekip, za kegljanje pa osem ekip. Za šah je prijavljenih 13 ekip. Po tem tekmovanju bodo prvoplasirane ekipe dobile praktična darila in se plasirala v finalna tekmovanja.

Pa.

ZIMSKE DELAVSKE IGRE V POLNEM TEKU

V petek, 11. 3. t. l., se prične šahovsko tekmovanje po delovnih kolektivih. Komisija za telesno vzgojo pri Obč. sind. svetu je na svojem zadnjem zasedanju pregledala vse prijavljene šahovske ekipe. Prijave za tekmovanje v šahu so poslale naslednje sindikalne podružnice: Tovarna avtoopreme, Občinski ljudski odbor (dve ekipi), Tovarna perila Delta Trg. pod. »Izbira«, KG Ptujsko polje, Tiskarna Ptuj, Veterinarski zavod, Zavod za socialno zavarovanje, Podjetje za popravljanje voz, Gozdarska poslovna zveza in Industrijsko trgovsko podjetje »LES« Ptuj.

Te šahovske ekipe so razdeljene v dve skupini:

I. skupina: Tovarna avtoopreme, Obč. ljudski odbor II, Delta, Trg. podj. Izbira, KG Ptujsko polje in Tiskarna.

II. skupina: Veterinarski zavod, Obč. ljudski odbor I, Zavod za socialno zavarovanje, Podjetje za popravljanje voz, Ind. trg. podjetje »LES« in Gozdarska poslovna zveza.

V prvem kolu se bodo srečale ekipe:

I. SKUPINA:
1. TAP : TISKARNA
2. ObLO II : KG Ptujsko polje
3. Delta : Izbira

II. SKUPINA
1. Veterin. zav. : GPZ
2. ObLO I : LES
3. Zav. za soc. zav. : PPV

II. KOLO
1. TAP : ObLO II.
2. KG Ptujsko polje : Delta
3. Tiskarna : Izbira
1. Veterin. zavod : ObLO I.
2. LES : Zav. za soc. zav.
3. GPZ : Podj. za popravilo voz

III. KOLO
1. Delta : TAP
2. ObLO II. : Tiskarna
3. Izbira : KG Ptujsko polje
1. Zav. za soc. zav. : Veter. zav.
2. ObLO I : GPZ
3. Podj. za popr. voz : LES

IV. KOLO
1. TAP : Izbira
2. ObLO II : Delta
3. KG Ptujsko polje : Tiskarna
1. Veter. zav. : Podj. za pop. voz
2. ObLO I : Zav. za soc. zav.
3. GPZ : LES

V. KOLO
1. KG Ptuj. polje : TAP
2. Izbira : ObLO II
3. Delta : Tiskarna
1. LES : Veter. zavod
2. PPV : ObLO I
3. Zav. za soc. zav. : GPZ

Vsa tekmovanja bodo v prostorih Narodnega doma vsak petek in ponedeljek od 16. ure popoldne naprej

Pa.

Oglasi in objave

Prodam

Tesani les 9 x 9 prodam. Naslov v upravi.

Razno rabljeno pohištvo prodam. Naslov v upravi.

Prodam prvovrstno seno, otavo in slamo. Ptuj, Mariborska 10.

Novo hišo z gospodarskim poslopjem in 4 ha zemlje prodam. Vprašajte Sp. Velovlak 33.

Rani semenski krompir Holländer, seno, slamo in češnjeve deske prodam. Vindiš Anton, Ptuj, Spolenjakova 12.

Stanovanja

Prazno ali opremljeno sobo v Ptuju iščem. Plačam po dogovoru. Naslov v upravi.

Oddam preprosto opremljeno sobo z dvema posteljama. Mariborska 10.

Service

Službo z nekaj let prakse v pisarni iščem. Naslov v upravi.

Kupim

Harmonij kupim. Naslov v upravi.

OBVESTILO

Upraviteljstvo Osnovne šole Franca Osojnika v Ptuju, Prešernova ulica (Gimnazija) obvešča starše, da bo vpisovanje otrok, rojenih leta 1953 in januarja ter februarja 1954

v ponedeljek, 14 marca 1960, in torek, 15. marca 1960, od 8. do 12. ure

v pisarni šole (I. nadstropje).

Starši naj prineso k vpisu otrokov rojstni list.

Upraviteljstvo.

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij podjetja OPEKARNA ŽABJAK pri Ptuju razpisuje delovno mesto

administratorke

Pogoj: administrativna šola, po možnosti z znanjem stenografije.

Prijave z življenjepisom pošljite na upravo podjetja do 20. marca 1960. Nastop službe s 1. aprilom 1960 oziroma po dogovoru.

Razpis

Po 80. členu statuta Stanovanjske skupnosti Ptuj

razpisuje

Izvršilni odbor Stanovanjske skupnosti Ptuj delovno mesto

poslovodja Servisa pralnica in čistilnica Ptuj

Pogoj: kvalificiran čistilec ali čistilka oblek z najmanj petletno prakso pri čiščenju oblek.

Prošnje, kolkovane s 50 din državne takse, in življenjepisom je vložiti pri Tajništvu Stanovanjske skupnosti Ptuj, Trg mladinskih delovnih brigad štev. 1/II, najpozneje do dne 25. marca 1960.

Nastop službe je možen takoj.

Ptuj, dne 3. marca 1960.

IZVRŠILNI ODBOR
STANOVANJSKE SKUPNOSTI PTUJ

Obvestilo

Živinorejsko-veterinarski zavod v Ptuju sporoča, da bo plemenski sejem za plemensko in plemeno živino simentalske pasme dne

21. aprila 1960 ob 8. uri v Ptuju na sejmišču,
21. aprila 1960 ob 14. uri v Cirkovcih pri tehtnici.

Kupci bodo kupovali rodovniške in nerodovniške breje in nebreje telice in krave do 6 let starosti, ki ustrezajo plemenskemu tipu.

Rejci, ki želijo prodati svoje živali, morajo prijaviti udeležbo na sejmu najpozneje do 14. marca 1960 svoji kmetijski zadrugi.

Prijavljene živali bodo ocenjene na **zbirnem dogonu**, ki bo dne 14. marca 1960 po sledečem razporedu:

ob 8. uri pri Živinorejsko-veterinarskem zavodu, Ptuj, Ormoška cesta 28;
ob 9. uri pri Kmetijski zadrugi Hajdina;
ob 11. uri pri Kmetijski zadrugi Slovenja vas;
ob 13. uri pri Kmetijski zadrugi Cirkovci (pri tehtnici);
ob 15. uri pri Zadružnem domu Lovrenc na Drav. polju;
ob 17. uri pri Kmetijski zadrugi Videm pri Ptuju (pri tehtnici).

Opozarjamo rejce, da živali, ki ne bodo ocenjene na predpregledu, ne bodo pripuščene na sejem.

Na predpregledu morajo rejci komisiji predložiti vse razpoložljive dokumente o poreklu, osemenitvi oziroma o pripustu.

Na sejem bodo pripuščene le živali, ki so iz dvorcev, prostih tuberkuloze in bangove bolezni.

Rejci, prijavite sposobno živino na sejem, cene bodo izpodbudne!

ŽIVINOREJSKO-VETERINARSKI ZAVOD PTUJ

KMETIJSKA ZADRUGA MURETINCI

BILANCA za leto 1957 (NA DAN 31. XII. 1957)

AKTIVA Naziv postavke	din	PASIVA Naziv postavke	din
A. Osnovna sredstva		**A. Viri osnovnih sredstev**	
Osnovna sredstva	13.152	Sklad osnovnih sredstev	7.307
Investicije v teku	27	Investicijsko posojilo za osnovna sredstva	3.913
Izločena sredstva in druga investicijska sredstva	1.746	Razni skladi	1.822
B. Sredstva skupne porabe		Dolgoročno posojilo za finansiranje investicij	27
Skupna obratna sredstva	1.491	**B. Viri obratnih sredstev**	
C. Sredstva v obračunu in druga aktiva		Banka — kredit za obratna sredstva	7.720
Kupci in druge terjatve	3.948	Sklad obratnih sredstev	69
Druga aktiva	6.807	Pasivne časovne razmejitve	113
		C) Viri sredstev v obračunu in druga pasiva	
		Dobavitelji in druge obveznosti	2.436
		Druga pasiva	3.764
Skupaj	27.171	Skupaj	27.171

Vodja računovodstva: Veber Ivana l. r.
Predsednik upravnega odbora Ranfl Franc l. r.
Upravnik: Horvat Peter l. r.

KMETIJSKA ZADRUGA MURETINCI

BILANCA za leto 1958 (NA DAN 31. XII. 1958)

AKTIVA Naziv postavke	din	PASIVA Naziv postavke	din
A. Osnovna sredstva		**A. Viri osnovnih sredstev**	
Osnovna sredstva	5.053	Sklad osnovnih sredstev	3.752
Denarna sredstva osnovnih sredstev	472	Drugi viri osnovnih sredstev	2.252
B Sredstva skupne porabe		**B. Viri sredstev skupne porabe**	
Sredstva skupne porabe	6.097	Sklad skupne porabe	4.718
C. Obratna sredstva		Drugi viri sredstev skupne porabe	1.681
Skupna obratna sredstva	1.853	**C Viri obratnih sredstev**	
D. Izločena sredstva		Sklad obratnih sredstev	101
Denarna sredstva rezervnega sklada in drugih skladov	817	Drugi viri obratnih sredstev	6.440
Denarna sredstva nerazporejenih sredstev	362	**D Rezervni sklad in drugi skladi**	
E. Sredstva v obračunu in druga aktiva		Rezervni sklad in drugi skladi	884
Kupci in druge terjatve	2.472	Viri nerazporejenih sredstev	362
Druga aktiva	7.066	**E Viri sredstev v obračunu in druga pasiva**	
		Kratkoročni krediti za obratna sredstva	1.425
		Dobavitelji in druge obveznosti	2.469
		Druga pasiva	108
Skupaj	24.192	Skupaj	24.192

Vodja računovodstva: Veber Ivana l. r.
Predsednik upravnega odbora: Kolednik Janez l. r.
Upravnik: Horvat Peter l. r.